

Gustavus : treurspel

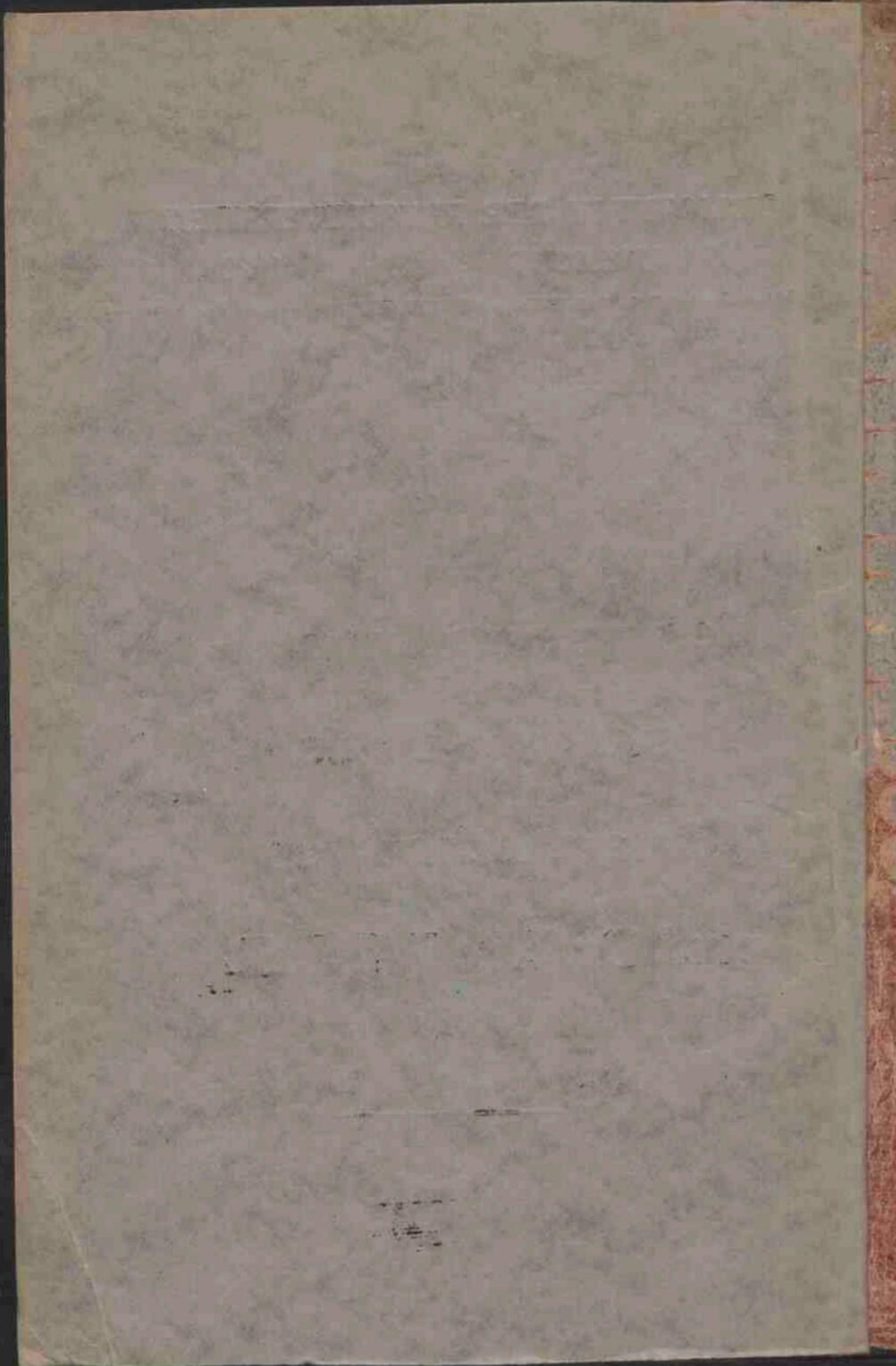
<https://hdl.handle.net/1874/368716>

BIBLIOTHEEK DER RIJSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
prof. Dr. J. te WINKEL

No. 458

J. Te Winkel,

n. 301

Gustavus

door

Lucas Baker

Die Kunst der Kunst, von dem Staat von Europa
Faber (geb. 1707 + 1781) in der 1784

458 *L. de Meule*
GUSTAVUS,
TREURSPÉL.

GEVOLGD NAAR HET FRANSCHÉ
VAN DEN HEERE
P I R O N.

TE AMSTELDAM,
By IZAAK DUIM, Boekverkooper op den hoek
van den Voorburgwal en Stilsteeq, 1761.
Met Privilegie.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

GUSTAVUS

FRANCIS

GEVEEB WAAR HET FRANCHISE

VAN DEN HEER

FRANCIS

THE AMSTERDAM
BY FRANK BUIJ. Boekverkoop van den heer
van den Voorposten in Sint-Janskerk
Van Franck

S. Lebbe inv. et fec.

AAN DEN WELËDELEN HEERE
PIETER SCHRICK,
 DIRECTEUR VAN DEN LEVANTSCHEN
 HANDEL EN DE NAVIGATIE IN DE
 MIDDELANDSCHE ZEE;
 MITSGADERS
 OUDSTEREGENT VAN HET AALMOESSENIERS
 WEESHUIS TE AMSTELDAM.

Zo kunstbescherming loflyk is;
 Zo gulle vriendschap 't hart kan raaken
 Van allen, die, als ik, haar zoet zo dikwils smaaken;
 Wie kan dan, heusfche SCHRICK! myn waare erkentenis
 Voor uw herhaalde weldaën laaken?

Door die erkenenis vervuld,
En stellende allen schroom ter zyden,
Bestaa ik myn' GUSTAAF U dankbaar toe te wyden:
't Is waar dat my de ontfangst nog dieper stelt in schuld;
Doch kan ik schuld by U vermyden?

Die Held, der Zweeden, toeverlaat,
Zal, vry van Christiërnus laagen,
Door die vergunning roem op zyne weêrkomst draagen,
Zo hy op 't treurtooneel, in Nederduitsch gewaad,
Uw keurige oogen moog' behaagen.

Zie hem, door geene vrees gestuit,
In 't midden van de krygsgevaaren,
Zyn' trotschen vyand met verholen legerfchaaren,
Ter wraak van Steno, van zyn' Vader, van zyn Bruid,
Bespringen langs gestolde baaren.

Zie hem gereed, ondanks zyn min,
Om voor zyn Moeder 't dierbaar leven
Op te offren, en de wraak haar' wreedden eisch te geeven:
Doch zie hem in het eind' met zyne Zielvriendin
Al 't yslyk weete boven streeven.

Door
Door

Zie

Zie 's Dwinglands welverdiende straf,

Wiens volk zyn langmisbruikt vermogen,

Zyn woede en woesten aart niet langer kan gedoogen:

Doch wend ge uwe aandacht van den Noordfchen Ne-

Dan streele Fredriks deugd uwe oogen. (trost)

Maar kan U, na dat grootsch tafreel,

Een gunst'erkennend Vriend behaagen,

Die, met zyn Dichttelg, U zyne achting op komt draagen,

Keer dan, o Kuntsmeceen! van 't Vorstlyk schouwto-

En houd uw oog op my geslaagen. (neel)

LUCAS PATER,

COPYE van de PRIVILEGIE.

DE Staten van Holland ende Westvriesland doen te weeten : alzo ons te kennen is gegeven by de Regenten van het Wees-en Oude Mannenhuis der Stad Amsterdam, en in die qualiteiten te samen Eygenaars, mitsgaders Regenten van den Schouwburg aldaar; dat zy Supplianten, eenige Jaaten hebben gejoufficeert van 't Octroy by ons den 27 May van den Jaare 1718. als meede van de prolongatie van dien den 6 December 1742. aan de Supplianten verleent, waar by wy aan de Supplianten goedgunstiglyk hadden geaccordeert en geoctroyeert, om nog voor den tyd van vyftien agter een volgende Jaaren, de Werken, die ten dienste van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd nog verder in het licht gebragt, en ten Toneele gevoert zouden mogen werden, alleen te mogen drukken, doen drukken, uitgeeven en verkopen, dat de Jaren, by de voorsz. prolongatie van 't gemelde Octroy of Privilegie vervat op den 6 December van deezen Jaare 1757 stond te expireeren; en dewyl zy Supplianten ten meesten dienste van de Schouwburg, (waar van hunne respectieve Godshuizen onder andere meede moeten werden gesuffenteert, de voornoemde Werken, zo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten, als anders, die reets gedrukt, en ten Toneele gevoert zyn, of in het toekomende gedrukt, en ten Toneele gevoert zouden moogen werden, gaarne alleen, gelyk voorheen, zouden blyven drukken doen drukken, uitgeeven en verkopen, ten einde dezelve Werken, door het nadrukken van anderen, haar luister, zoo in taale als spelkonst, niet mogten komen te verliefen, en dewyle haar Supplianten zulks na de expiratie van de voornoemde prolongatie van 't voorsz. Octroy, niet gepermitteert was; zoo keerden de Supplianten haar tot Ons, reverentelyk verzoekende; dat Wy aan de Supplianten, in haar voorsz. qualiteyt, geliefden te verleenen prolongatie van het voorsz. Octroy, om de voorsz. Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten, als anders, reets gemaakt, en ten Toneele gevoert, of als nog in het ligt te brengen, en ten Toneele te voeren, nog voor den tyd van Vyftien eerstkomende, en agter een volgende Jaaren, alleen te mogen drukken, en verkoopen, of te doen drukken, en verkopen, met verbod aan alle anderen op zekere hooge Poene by Ons daar tegens te statuieren, daar van te verleenen Octroy in forma; ZO is 't dat Wy, de Zaake ende 't voorsz. verzoek overgemerkt hebbende, ende genegen wezende, ter beede van de Supplianten, uit Onze regte weerschapp, Souveraine magt en autoriteit, dezelve Supplianten geconsenteert, geaccordeert en geoctroyeert hebben, consenteeeren, accorderen ende octroyeren haar by deeze, dat zy, gedurende den tyd van nog Vyftien eerst achter een volgende Jaaren, de voorsz. Werken, indiervoegen, als zulks by de Supplianten is verzogt, en hier vooren uitgedrukt staat, binnen den voorsz. Onzen Lande alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uitgeeven ende verkopen, verbiedende daaromme alle en een iegelyken de voorsz. Werken, in 't geheel ofte ten deele te drukken, na te drukken, te doen nadrukken, te verhandelen, of te verkoopen, ofte elders nagedrukt, binnen den zelve Onzen Lande te brengen, uit te geven of te verhandelen en verkoopen, op de verbeurte van alle de nagedrukte, ingebragte, verhandelde of verkogte Exemplaren, ende een boete van drie duyzend guldens

daar en boven, te verbeuren, te Appliceren een derde part voor den Officier, die de Calange doen zal, een derde part voor den Armen der plaats en daar het Casus voorvallen zal, ende het restende derde part voor de Supplianten, en ditzelkenzoo meenigmaal als dezelve zullen worden agterhaalt, alles in dien verstande, dat Wy de Supplianten met dezen Onzen Ootroy alleen wilstende gratificeeren tot verhoedinge van hunne schade door het naddrukken van de voorsz. Werken, daar door in genigen deele verstaan den inhoude van dien te autoriseren, ofte, te advouëren, en veel min, dezelve, onder onze protexie en bescherminge, eenig meerder Credit, aansien, of reputatie te geeven, nemaar de Supplianten in cas daarinne iets onbehoorlyks zoude influëren, alle het zelve tot hunnen laste zullen gehouden wezen te verantwoorden, tot dien einde wel expresselyk begeerende, dat byaldien zy dezen onzen Ootroy voor dezelve Werken zullen willen stellen, daar van geene geabbrevieerde of gecontraheerde mentie zullen mogen maken, nemaar gehouden weezen, het zelve Ootroy in 't geheel, en zonder eenige omiffie, daar voor te drukken, of te doen drukken, en dat zy gehouden zullen zyn, een Exemplaar van de voorsz. Werken, op Groot Papier, gebonden en wel geconditioneert, te brengen in de Bibliotheek van onze Universiteyt te Leyden, binnen den tyd van zes weeken, na dat de Supplianten dezelve Werken zullen hebben begonnen uit te geeven, op een boete van zes hondert gulden, na expiratie der voorsz. zes Weeken, by de Supplianten te verbeuren ten behoeve vande Nederduitse Armen van de plaats alwaar de Supplianten woenen, en voorts op pœne van met 'er daad versteeken te zyn van het effect van deezen Ootroy, dat ook de Supplianten, schoon by het ingaan van dit Ootroy een Exemplaar geleverd hebbende aan de voorsz. Onse Bibliotheek, by zoo verre zy gedurende den tyd van dit Ootroy dezelve Werken zouden willen herdrukken met eenige Observatien, Noten, Vermeerderingen, Veranderingen, Correctien, of anders, hoe genaamt, of ook in een ander formaat, gehouden zullen zyn wederom een ander Exemplaar van dezelve Werken, geconditioneert als vooren, te brengen in de voorsz. Bibliotheek, binnendenzelven tyd, en op de boeten en pœnaliteit, als vooren. En ten einde de Supplianten deezen onzen Contente ende Ootroye mogen genieten als naar behooren, lasten wy allen en een iegelyken, dien het aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhoude van dezen doen, laten en gedogen, rustelyk, vredelyk en volkomentlyk genieten en gebruiken, cesseerende alle belet ter contrarie. Gedaan in den Hage, onder onzen Grootten Zegele, hier aan doen hangen op den agtsten November, in 't Jaar onzes Heeren en Zaligmakers duizend zeventhonderd-zeven-en-vyftig.

P. S T Y N.

Ter Ordonnantie van de Staaten
C. B O E Y.

Lager stond,

Aan de Supplianten zyn, nevens dit Ootroy, ter hand gestelt by Extract Authentieq, haar Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 28. Juny, 1715; en 30. April, 1728, ten einde om zig daar na te reguleeren.

De Regenten van het Wees- en Oude-Mannenhuis hebben, in hunne voorsz. qualiteit, het recht van deze Privilegie, alleen voor den regenwoordigen Druk, van G U S T A V U S, *Trauspiel*, vergunt aan
I Z A A K D U I M,
In Amsteldam, den 2 January, 1761,

PERSOONAADJEN.

GUSTAVUS, *Prins van den bloede der Koningen van Zweeden.*

CHRISTIERNUS, *Koning van Denemarken en Noorwegen; Overweldiger der Zweedsche Kroon.*

FREDERIK, *Prins van Denemarken.*

ADELHEIDE, *Prinses van Zweeden.*

LEONORA, *Moeder van Gustavus.*

CASIMIR, *Een Zweedsch Edelman.*

RUDOLF, *Vertrouweling van Christiernus.*

SOPHIA, *Vertrouwde van Adelheide.*

OTHO, *Hoofdman van Christiernus Lyfswacht.*

Wachten, en Gevoel van Soldaaten.

Het **TOONEEL** is te **STOKHOLM**,
in het Koningklyk Paleis.

Arvid Rynerfeld

GUS.

GUSTAVUS,

TREURSPEL.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

CHRISTIËRNUS, RUDOLF.

CHRISTIËRNUS.

Rudolf, hebt gy den last, dien ik u gaf, volbragt?
Neemt, in myn afzyn, elk myn hoog bevel in acht?
Laat zich het Deensche Volk de Ryksvoogdy gevallen,
Nu my Stokholm verpligt te blyven in zyn wallen?

RUDOLF.

Uwe Egaë leeft niet meer, en ligt word door dien slag
Uw Noordsche Monarchy beroofd van 't Deensch gezag.

De Raaden, steeds misnoegd, beschouwden 't groot vermogen

Der Koningin, Mynheer, niet dan met nydige oogen;
En naauwlyks liet haar dood hen 't roer weër van den
Of 't Volk sloeg, onder hen, straks over tot verraad. (Staat;
Ten minste, ik ducht dien ramp, dewyl ze u morrend
hooenen,

Daar moedwil en bedrog zich reeds voor elk vertoonen:
Een vryheid, die welhaast, zo zy dus voort wil gaan;
Op 't heiligst' recht der kroon niet langer acht zal slaan.

CHRISTIËRNUS.

De Koningin, myn Vriend, is oorzaak dier gevaaren.
Zy heeft myn' haat misleid door 't schuldig bloed te
sparen: A Haar

Haar zachtheid heeft de schuld. Dus word ik thans gefart
Van trotschen, die haar wraak geen' moorddolk joeg door
't hart.

De straf van weinigen had veelen kunnen baaten.
't Geluk heeft echter nog myn wapens niet verlaaten.
Ik zal die Muiters haast doen zwichten door 't geweer,
Gustaaf is reeds ontzield; dies ben ik Opperheer.
Het wanklende overschot van Stenoos dappre benden
Streed in den droeven loop eens oorlogs, vol elenden,
Met my tot heden toe om 't hoog gebied van 't Noord':
Nu is 'er niets op aard' dat myne welvaart stoort.

Ik heersch in vrede, en zie geen einde aan myn vermogen,
't En zy het gantsch heelal worde uit zyn' stand bewogen.

Maar staaken wy, Rudolf, dit lastig staatsgesprek,
Opdat uw Koning u zyn hartsgeheim ontdek'.

Gy hebt my 't deerlyk lot der Koningin doen hooren;
Doch weet dat ik haar' val bestemd had lang te vooren.
De dood, wier felle schicht haar velde, eer 't iemand dacht,
Volbrengt nu, 't geen welhaast een echtbreuk had vol-

RUDOLF. (bragt.

Hoe! welk eene oorzaak, Vorst! kon haar dien rampspoed
CHRISTIËRNUS. (baaren!

't Beraamde ontwerp om met een nieuwe Bruid te paaren:
De driften van een min, die 'k veel te lang weêrftond,
En wier verbergning thans myn hart te feller wond.

RUDOLF. (gen

Dit vreemd bericht verbaast me. Is 't my vergund te vraa-
Wat Schoonheid de eer heeft dat ge uw trouw haar op
wilt draagen?

CHRISTIËRNUS.

Dat uw verwondring groeije, als gy haar' naam ontdekt:
Door Adelheide is in myn borst die vlam verwekt.

RUDOLF.

Hoe!...

CHRISTIËRNUS.

Ja; door Stenoos kroost, de jonge Ryksprinfesse,
Aan

Aan Fredrik reeds beloofd; Gustavus Minnaaresse:
 Zy, 't deerlyk overschot eens bloeds, dat ik vergoot,
 Zy boeit my op haar beurt, die ik in boeijen sloot.

RUDOLF.

Zo haar bezit, Mynheer, zo waard is in uwe oogen,
 Hoe kunt gy dan de min van Frederik gedoogen?

CHRISTIËRNUS.

Verzwaar thans min dan ooit het knaagend zielverwyf,
 Dat ik my-zelv' steeds doe van zo veel smaad en spyt.
 Gerechte straf, helaas! voor 't al te wreed verachten
 Van eene Schoonheid, die nu heerscht in myn gedachten!
 Hoor toe: beklaag dit hart, dat voor die glansfen bukt,
 Na dat het zelf den ramp verwekt heeft, die het drukt.

Stokholm, alöm bespat door 't bloed van myne hel-
 den, (misgelden.)

Moest in den laatsten storm, dien hoon op 't duurst
 De wraak deed alles, wat ons tegenstond, vergaan,
 En 't recht des oorlogs joeg elks hart een' doodschrik aan.
 Wy rukken naar dit hof, op 't sterkst' bezet van binnen.
 De byl vernielt de poort; doet ons den ingang winnen.
 Ik nader: ieder vlucht: het bloed stroomt langs den grond;
 Terwyl van 't krygsgeschreeuw 't gewelffel dreunt in 't
 rond. (we,

'k Zag toen de Ryksprinfes, daar ze, overstelpt van rou-
 In de armen nederzeeg van een bedrukte Vrouwe.

Haar bleek gelaat verborg aan myn vergramd gezicht
 Een' glans, waarvoor myn hart voorzeker had gezwicht.
 Ik kon niets meer in haar dan 't kroost eens vyands vin-
 den, (den;

De laatste telg eens stams, zo doodlyk voor myn vrin-
 Wier Vaders moed myn' Zoon deed sneuven in den
 stryd:

Die naare schets trok al myne aandacht, op dien tyd.
 't Meedogen, vreesde ik, was een deugd, te hoog verhe-
 Dies wilde ik liever my van 't offer af begeeven; (ven;
 En myne strengheid, zich niet kreunende aan haar lot,

Hield haar, tot heden toe, gevangen op het Slot:
 Zy was veroordeeld steeds te blyven opgesloten:
 Maar 't Volk beminde 't bloed, waaruit ze is voortge-
 sproten:

Het was noodzaaklyk hen te stillen, en myn' haat
 Op te offren aan 't belang en welzyn van den Staat;
 Te dulden dat de Prins, die myne kroon moet erven,
 Haar voor 't gewyde altaar zou tot zyn bruid verwerven.
 De Staat, die nevens my, die keur had toegestaan,
 Gaf Fredrik des bevel zyn trouw haar vóór te slaan;
 Doch schoon die Prins, wiens hart tot minnen wierd ge-
 dreven, (geeven,

Door rang, verdienste en deugd zyn aanzoek klem kon
 En haar de slaverny ontrukte door dien echt,
 Heeft zy twee jaaren lang aan hem haar hand ontzegd.
 Myne achtbaarheid, al dit standvastig weigren moede,
 Had myn langkmoedigheid welhaast verkeerd in woede,
 Maar Fredrik, die haar nooit door dwang wilde overreên,
 Heeft zyn geluk vertraagd, en telkens my verbeên.
 Myn goedheid, dacht me in 't eind', was haar te lang ge-
 bleken: (ken:

Niets dan myn byzyn schein aan myn bevel te ontbree-
 Ik ging haar zien. Maar ach! verbeeld u, waarde Vrind,
 Een schets van 't eêlste schoon, 't geen harten saamen bind;
 All', wat door jeugd en glans onze oogen ooit kan stree-
 len,

Wanneer de trekken van den rouw daar onder speelen.
 Haar afgekeerd gelaat, verlegen, nat beschreid,
 't Was alles, zelfs haar ramp, in haar, aantrekklykheid,
 Te meer, nu ik haar stortte in zo veele ongelukken.
 Wat naare zege, als wy bevalligheên verdrukken!
 De schaamte vormt in ons een onbekend verwyf,
 Waarmeê de liefde ons hart somtyds op 't self' bestryd.

Dus wierd die wondre drift in myne ziel geboren
 Door alles, 't geen myn hoop moest in haar' aanvang
 smooren.

Wat kon ik, om my-zelv' te vleijen, ooit bestaan?
 Ik Ichroomde my van d'echt der Koningin te ontslaan.
 Hoe deugdzaam Fredrik zy, zyn beë wierd afgeslagen.
 Gustaaf kon, in zyn vlucht, haar oog alléén behaagen.
 Ik dorst niet spreekken: ik verbörg myn' liefdegloed:
 Maar door dat smeulend vuur wierd mynē wraak gevoed.
 Beducht dat deeze twee elkaër door brieven spraken,
 Deed ik de Ryksprinses met naauwer zorg bewaaken,
 En stelde, door een recht, waarvoor elk Balling beeft,
 Een' prys op 't hoofd van hem, dien zy den voorrang geeft.
 Gehaate toevlucht, doch onseilbaar in 't gelukken.
 De sterke glans van 't goud doet alles voor ons bukken.
 'k Hoor thans van allen kant, door 't gunstig lot hersteld,
 Dat ik hier vry ben; dat Gustavus ligt geveld:
 Dies kan my Fredrik hier alléén tot last verstrekken.
 'k Wil dat hy spoedig zal naar 't Deensche Ryk vertrek-
 ken;

Dat de eer van in dat oord zyn' Vorst ten dienst te slaan,
 Een glimp van staat zy, om my hier van hem te ontslaan.

RUDOLF.

Tracht op die klip, Mynheer, zyn' yver niet te waagen.
 Hy kan den muitren, door zyn dengd, op 't hoogst' be-
 haagen. (hoon.

't Volk riep hem uit tot Vorst; de Raad verdroeg dien
 Wat trouw behoud haar' stand, op 't aanbod van een
 kroon?

Vooräl wanneer hy, in den tyd dat elk hem huldigt,
 Zyn min verraaden ziet, en u daarmee beschuldigt.
 Voeg daar nog by dat elk, die zich voor hem verklaart,
 Op nieuw het kroonrecht staaft, door hem niet wel be-
 waard.

Zal niet het Deensche Ryk-Noorwegen tot zich trekken,
 En met een' glimp van recht dat landverraad bedekken?
 Dies moet ge, in dit gevaar, totdat uw vrees verdwyn',
 Den Prins noch al te straf, noch al te gunstig zyn. (nen.
 Hy blyve aan 't hof; hy moog' de Ryksprinses vry min-

Uwe achterdocht vervall', dewyl hy niets kan winnen.
 Gy ondertuschen 't juk weêr leggende op den Deen,
 En biedende uw Prinses drie scepters aan, vóór één,
 Moogt, zonder tegenstand, den wisten voorrang wachten
 Van elk, die, nevens u, naar dat bezit durft trachten.
 Zo ziet ge eerlang, daar 't all' voor uw vermogen beeft,
 Dat een verliefd Monarch geen' ramp te duchten heeft.

CHRISTIËRNUS.

Uw tegenwoordigheid verzacht de wreede pynen,
 Die myn' bestreden geest van dag tot dag doen kwynen.
 Vaar voort: 'k wil dat uw raad voortaan myn gangen
 schikk'. (blik.

Waak: onderzoek op 't naauwst': verzuim geen oog-
 Doorgrond het snood geheim, 't geen 't hof my houd
 verholien:

Thans heb ik Adelheide uw toezicht aanbevolen.
 Dat ze uit haar' kerker worde in dit paleis gebragt;
 Doch dat haar niemand spreek': 't is alles my verdacht.
 Draag zorg dat zy van 't lot haars Minnaars niets be-
 merke:

Dat Fredrik haar dit melde, en dus zyn' val bewerke:
 Gaa, toets haar, door een schets van myne mogendheid,
 Of zy myn hart begeert, of myne hoop misleid.

T W E E D E T O O N E E L.

V **CHRISTIËRNUS, alleen.**
 an all' de gunsten, die de Hemel my kan geeven,
 Is zulk een vriend gewis de zeldzaamste in dit leven.
 Maar ach! hy is vergeefs myn heul, myn toeverlaat.
 'k Zie dat my elk begeeft, dat alles my verraad.
 Op deez' verhéven troon, zo glansryk in zyne oogen,
 Bestryden angst en schrik myn onbepaald vermogen.
 Een bange slaap vervangt myn' arbeid; 'k derf myn' lust,
 En de onrust volgt my na, in 't midden van de rust.
 Hoe! moet ik altoos dan of trotsche Nagebuuren,

Of

Of muitend Volk ontzien? zal de oorlog eeuwig duuren?
 'k Heb de eersten overheerd; de laatsten honderdmaal
 Doen siddren voor myn woede en uitgetoogen staal.
 Dees Hydra word welhaast, zo ik vertoef, herboren.
 Ontrouwe Slaaven! beeft! ik heb uw' val bezworen.
 Gy stookte 't wraakvuur aan: zwicht, eer 't u gantsch
 verslind'! (mind.
 'k Wil dat ge uw' Koning vreest, zo gy hem niet be-

D E R D E T O O N E E L.

CHRISTIËRNUS, FREDERIK, CAZIMIR.

Wel, Fredrik! hebt gy 't lot der Koningin vernomen?
 CHRISTIËRNUS.
 FREDERIK.

Mynheer, uw droefheid, die my thans doet herwaarts
 komen....

CHRISTIËRNUS.
 Maar weet dat de eene elende uit de andre dikwils spruit.
 Myn Volk wil my verraên: 't roept u tot Koning uit.
 FREDERIK.

Hoe! my? zou ik een keur, die uw gezag zou kren-
 ken.....

CHRISTIËRNUS.
 Nooit uiten we ons, Mynheer, aan hen, die wy ver-
 denken.

'k Zou elk, dien ik mistrouwde, in zulk een' hoogen nood,
 Zyn snoode scepterzucht doen boeten met de dood.
 Ik weet dat gy zo verre in myn belang zoud deelen,
 Dat ik den last der straf u-zelv' zou aanbeveelen,
 Zo 'k niet beducht ware u te dompelen in rouw,
 Wanneer ik u ontrukte aan 't voorwerp uwer trouw.

FREDERIK.
 'k Ben u op 't hoogst' verpligt voor zo veel gunstbe-
 tooning.

Maar ach! dat voorwerp, Vorst, weet van geen min-
belooning.

Ik zie geene uitkomst meer, en 't afzyn zou myn hart
In zulk een' staat veelëer tot troost zyn, dan tot smart.

CHRISTIËRNUS.

De wanhoop doet u dus uit enkle zwakheid spreken.
'k Heb reednen van gewigt, die dit besluit verbreeken.
Ik wil....

FREDERIK.

Gy wilt, Mynheer, gebruikende alle uw magt,
Die bittere wanhoop tot het uiterst' zien gebragt.
Ach! toon u minder streng: laat my myn lot beklagen:
Ontrust de Ryksprinses niet weër door nieuwe plaagen.
'k Dacht haar te winnen door myn tranen, door myn
trouw:

Ik waande dat myn echt haar leed verzachten zou:
Maar nu haar zielverdriet al 't onheil kan braveeren,
Nu zy Gustaaf-alléén wil met haar min verëeren,
Ja, nu de tyd die drijft door 't afzyn zelfs vergroot,
Blyft my niets ovrig dan 't vergeeten, of de dood.

CHRISTIËRNUS.

Een maar', haar onbewust, doet al uw hoop herleeven.

FREDERIK.

Wat maar'?

CHRISTIËRNUS.

't Is slechts een schim, die zy haar hand wil geeven.

FREDERIK.

Een schim? hoe! zou Gustaaf...?

CHRISTIËRNUS.

ô Ja: hy is geslacht:

Myn gramschap kocht een hand, die hem heeft omgebragt.
Nu kunt ge op vaster voet uw Schoone om weërnin
smeeken.

V I E R D E T O O N E E L.

CHRISTIËRNUŠ, FREDERIK, CAZIMIR, OTHO.

Myn Vorst! een Vreemdeling wenscht u terstond te spreken.

O T H O.

Hy levert, zegt hy, thans een hoofd in uwe hand,
Welks val uw' zetel schraagt en alle uw zorg verbandt.

C H R I S T I Ë R N U Š.

Men doe hem een onthaal naar zyn verdienste erlangen.
Gy, Otho, zult hem uit uw' Konings naam ontfangen.
Hy zal my daadlyk zien: gaa, boodschap hem die eer.

V Y F D E T O O N E E L.

CHRISTIËRNUŠ, FREDERIK, CAZIMIR.

Nu, Prins! nu hoort gy 't zelf: hier is geen twyfel meer.
Dit zal voor Adelheide een deerlyk nieuws verstreken,
Doch in uw angstig hart een nieuwe hoop verwekken.
Die slag is om 't belang van uwe min geschied.
Bericht haar zelf die maare, en wyt my de oorzaak niet.
Maak dat ze in 't einde door uw klagten word' bewo-
Gaa, droog de traanen af van haar bekoorlyke oogen. (gen-
Toon haar op nieuw uw zorg, uw' dienst, uw minnepyn.
Ik staa haar eindlyk toe dat ze aan het hof verschyn'.
Dat zy voortaan zich wachte eene Oppermacht te hoonen,
Die voor dien ydlen trots zich zou gevoelig toonen:
Want zo de ondankbre steeds verhard blyft, u versmaad,
Pleegt myn getergd gezag met u niet langer raad.

G U S T A V U S,
Z E S D E T O O N E E L.

F R E D E R I K , C A Z I M I R .

G y wist voorlang, Mynheer, den grond reeds van
myn harte.

Duld dat ik voor uw oog, in vryheid, vol van smarte,
Gustavus ramp en 't lot myns Vaderlands beween'!

F R E D E R I K .

't Belang van 't myn' heeft door dien slag niet min
geleên.

Betreur vry, Cazimir, een' Held, te vroeg verslagen:
Maar laat my tevens my van 't eerloos staal beklagen,
Waarmeê die vyand door den Vorst is overheard.

De ontmenschte zegepraalt, terwyl hy ons ontëert.
Die trouwelooze! Is hy myn Meester? hy myn Koning?
ô Neen; het recht van 't bloed pleit vruchtloos om
verschooning. (hoon.

De Hemel-zelfs eischt wraak voor zulk een' wreed
Een troon, met bloed bevlekt, is een verbeurde troon.

C A Z I M I R .

Die eedle taal, en 't leed waarin de Volken smooren,
Zyn zichtbre blyken dat de troon u was beschoren.

Indien ge u van dien rang had minder wars verklaard,
Hoe veele traanen, hoe veel bloeds had ge ons gespaard!
Maar dikwils laat de deugd zich van een recht versteeken,
't Geen schaamtlooze ontrouw durft ontëeren en ver-

F R E D E R I K .

(breeken.

Myn afkeer van 't gezag heeft nooit dien lof verdiend.
Myn deugd bestond slechts in een zucht tot rust, myn
Vriend. (den;

Men heeft my nooit voorheen myn erfrecht zien versmaa-
Maar 'k wilde 't Ryksbewint niet op myn schoudren
laaden.

Ik

Ik heb den last om op 's Volks welzyn acht te slaan,
 En een gevaarlyke eer vrywillig afgestaan. (smeeden,
 Myn tedere aart, die nooit een grootsch ontwerp dorst
 Is de eenige oorzaak van des Dwinglands spoorlooshe-
 En thans, nu hy de maat van al ons leed vervult, (den;
 Begeert die wreedaart dat ik deele in zyne schuld.
 't Is weinig dat hy durv' den roem zyns Volks bevleeken
 Door moord, die ons deez' dag ten zegepraal moet strek-
 ken:

't Is weinig dat zyn list door 't gantsche Ryk verspreid'
 Dat myne min hem spoort tot die onmenschykheid:
 Om zyne misdaad, om myn schande in top te heffen,
 Beveelt hy dat ik-zelf het offer 't eerst' zal treffen;
 Dat ik de Ryksprinses haar rampen openbaar';
 Haar 't hart grieve, als ik haar de hand bied, voor 't
 altaar.

Helaas! hoe haatlyk ook dat wreed bevel moog' weezen,
 Ik zal gehoorzaam zyn: ik ken my-zelv'. Voordeezzen
 Gaf ik haar telkens raad in haaren liefdegloed.
 Ik, ik-alléén heb haar met ydle hoop gevoed.
 Kan ik haar, zonder schroom, in deeze hoop nog sterken?
 Zy zal welhaast den rouw van myne ziel bemerken.
 Een enkel woord, een zucht... Ik zie haar herwaarts
 treén. (alleen.

Weérhou uw' traanenvloed, myn Vriend! of laat me

Z E V E N D E T O O N E E L.

F R E D E R I K , A D E L H E I D E , L E O N O R A .

A D E L H E I D E .

ó **K**oningklyke Zaal! Verblyfplaats myner Maagen!
 Getuige van de vreugd van myne kindsche dagen!
 Paleis myns Vaders, daar zyn kroost de dood verwacht!
 Wat sidring treft myn ziel, door al uw' glans en pracht!

F R E .

FREDERIK, *ter zyde.*

Waarom niet, eer zy 't merkte, uit haar gezicht geweken.
Ligt noopt, elk oogenblik, de ontsteltnis my tot spreekken.

ADELHEIDE.

Een schynbaar heil brengt niets dan nieuwe ontroering
aan, (staan.

Wanneer men 's Konings wrok altoos ten doel moet
Hy staat my toe, Mynheer! het daglicht weêr te aan-
schouwen;

Maar ach! die kleene gunst doet my niets goeds ver-
trouwen:

Want deez' verändring was my eertyds toegezegd,
Als ik my onderwerp, myn stem gaf tot uw' echt.
Ach! vleid-ge u met dien waan? zou ik, door laste daaden,
Gustavus trouwe min, myn' eigen roem verraaden?

FREDERIK.

o Neen, Mevrouw! houd gy, dié nooit my hebt misleid,
Myn zuivre drift verdacht van zulk een spoorloosheid?
'k Heb steeds, oprecht, gedwee, myn hoop en myne
reden (den.

Geregeld naar uw trouw, dié nooit van 't spoor zal tree-
Neen; Fredrik, dien gy vreest, dié om uw liefde zucht,
Wenscht slechts beklaagd te zyn, en doelt reeds op zyn
vlucht.

ADELHEIDE.

(gen
Ach! kan een treurend hart, dat zelf door wreede plaa-
Verdrukt word en verscheurd, een ander nog beklagen?
Schoon gy uw min beweent, uw bitterst' zielverdriet
Haalt by de minste nog van myne elenden niet.

FREDERIK.

Myn grootste rampspoed is 't gevoel van uwe smarte.
Trof slechts de myne-alléén myn afgepynigd harte!
Maar ach! ons beider leed baart my een' dubblen rouw.
Wiens ziel bezweek niet in dién droeven staat, Me-
vrouw?

A D E L H E I D E.

Ik weet dat ge altoos met myn onheil waart bewogen.
Myn strenge kerker wrong de traanen uit uwe oogen,
En 't baart me een' waaren troost dat Fredrik voor my
pleit.

Ik vreesde één oogenblik dat uw meêdogenheid
Een list was, om myn min, die nooit van 't spoor zal
dwaalen,

Voor Christiêrnus oog als trouwloos af te maalen:
Maar 'k dank den Hemel voor uwe eedle heldendeugd,
En smaak reeds, zonder schroom, de vrucht daarvan
met vreugd.

Nooit kan ik, naar waardy, u myne erkentnis toonen.
Ach! kon myn weêrmin uw grootmoedigheid beloonen!
Maar neen; gy weet alreeds wie 't is, die my bekoort.
Myn hart, Prins, is een gift, die my niet toebehoort.
't Wierd door eens anders deugd, eer 't de uwe zag, ver-
wonnen.

Waartoe, tot uw verdriet, een nieuw verhaal begonnen?
Ik ben Gustavus Bruid: hy heeft myn' Vaders stem,
Die, worstlend' met de dood, my heeft geschikt voor hem,
,, Myn Dochter! (sprak hy,) laat zyn moed uwe achting
wekken.

,, Hy zal myn wrecker zyn; gy zult zyn loon verstrekken.
Die last, zyn liefdevlam, myn pligt, zyn heldenmoed,
Ziedaar zyn rechten; ja nog één, zyn tegenspoed.
Zyn ballingschap, daar hem de Dwingland staat naar 't
leven,

Daar hem myn beeldnis slechts tot troost is by gebleven,
Spoort myne ziel nog meer tot zyné weêrmin aan;
En de uwe is te edel om die keur niet toe te staan.
Zo 's Hemels gunst in 't einde ons beider leed wil weeren;
Zo de overwinning ooit dien Held te rug doet keeren;
Dat dan zyne achting, dat zyn vriendschap duizendmaal
U voor uw goedheid danke, en alle uw zorg betaal'.
Ik hoop nog alles, Prins, zo lang hy is in 't leven.

Gy

Gy hebt my telkens zelf daarvan bericht gegeven.
Ik ken zyn' dappren aart; hy mint me, en fryd voor my.
Tirannen staan zo wel voor rampen bloot als wy.
't Gaat vast, ik zie me in 't kort van al myn leed ontflaagen.

FREDERIK, *ter zyde.*

Rampzalige Prinſes!

ADELHEIDE.

Wat noopt u dus tot klaagen?

FREDERIK.

Gy kent den Vorst, Mevrouw! en weet dat hy door
moord....

ADELHEIDE.

'k Weet dat de Dwingland niets te onmenschlyk acht.
Vaar voort.

FREDERIK.

Helaas!

LEONORA.

Staat ons van hem een nieuw gevaar te duchten?

FREDERIK.

Vertroost haar, Leonore! in zo veele ongenugten.
Vaarwel!

Hy vertrekt.

LEONORA.

Wat wil in 't eind' die droefheid? blyf, Mynheer!

ADELHEIDE.

Ach! 't is met ons gedaan! Gustavus leeft niet meer!

A C H T S T E T O O N E E L.

ADELHEIDE, LEONORA.

ADELHEIDE.

Ziedaar de maat vervuld van all' myne ongelukken!
En door uw zorg, Mevrouw, moet my dit leed nog
drukken.

De wanhoop, die my treft, wyt u dien laatste slag.
Waar-

Waarom me op 't Slot gevolgd, op dien rampzaalgen dag?
 Waarom herriep gy my tot de yslykheên van 't leven,
 Daar ik gereed stond in uw' arm den geest te geeven?
 Myn droevige oogen, toen ontsloten met verdriet,
 Betreurden 't wreed verlies uws waarden Zoons dan niet.
 Hoe duur, helaas! moet ik uw teedre zorg bekoopen!

LEONORA. (pen?)

Hoe! voegt u 't schreijen, nu zyn Moeder nog blyft hoo-

ADELHEIDE.

Ontaarde kalmte, die slechts aantoot in dit uur
 Dat ongeveinsde min meer kracht heeft dan natuur.

LEONORA.

Zy toont dat door den tyd de ervaarnis my deed wraaken
 Al te onbedacht op 't woord eens vyands staat te maaken.
 Ik acht een' Zoon zo waard' als gy een' Minnaar acht;
 Ja 'k sterf zo ras ik hoor dat hy is omgebragt.

Maar laat ge u niet te vroeg door uwen rouw vervoeren?
 Wie zou hier schroomen u door logentaal te ontroeren?
 Men tracht u van uw' eed door dat bericht te ontslaan.

ADELHEIDE.

De Prins was altoos met myn smart te veel begaan.
 Neen, Fredrik is oprecht.

LEONORA.

De min heeft hem verwonnen.
 Ook zou de Dwingland-zelf hem wel misleiden konnen:
 Ja, mooglyk heeft een maar', die 's Konings woede vleit,
 Dien Wreedart in zyn' waan het eerst' van all' misleid.
 Dus heeft de wufte Faam, door 't smeeden van een logen,
 Het ligtgeloovig volk van ouds wel meer bedrogen.
 Gustaaf, (opdat ik u geen vroeger voorbeeld toon',)
 Stelt, op dien valschen grond, my in 't getal der doên.
 Na 't yslyk bloedbad, daar zyn Vader wreed moest
 sneeven,

Achttē elk zyn Moeder ook beroofd te zyn van 't leven.
 't Gaat vast, op dat gerucht, dat toen zyn tederheid
 Die tranen schreide om my, die gy om hem nu schreit.

Ge-

Gelyk een vreemd geluk, voor aller oog verborgen,
 My 't leven spaarde, zo kan 't ook voor 't zyne zorgen.
 Het moederlyke hart stelt alle ontroering uit.

Vertrouw op myne hoop, die ligt iets goeds beduid.
 Wat zegge ik meer, Prinses? Zo de Oorsprong aller
 zaaken

Zich dikwils door een' droom den mensch wil ken-
 baar maaken,

Dan is een wreekende arm gereed om toe te slaan.
 Ik zag deez' nacht myn' Zoon bekranst met lauwerblaën.
 De Hemel, die 't geweld te keer ging door een wonder,
 Had zyne strydbre vuist gewapend met den donder:
 Een Vorstlyk purpren kleed omringde zyne leën;
 Terwyl, aan zynen voet, de Dwingland, afgestreën,
 Het hoofd, de kroon ontrukkt, met bloedig stof bedekte,
 En in die schande een' schrik zyns eigen volks verstrekte.
 Nooit word de dood myns Zoons voorspeld door zulk
 een' droom.

Men keere, en wachte tot Sophia wederkoom'.
 Zy, 't hof ontweken om haar maagschap weër te vinden,
 Bepaalt haar blydschap niet aan 't byzyn van haar vrienden.
 'k Weet dat ze alöm verneemt hoe 't hier geschapen staat,
 En 'k wacht haar antwoord af, eer ik me op iets verlaat.

Einde des eersten Bedryfs.

T R E U R S P E L.
T W E E D E B E D R Y F.
E E R S T E T O O N E E L.

Zuil van 't Vaderland, wiens val den Staat doet be-
Prins, wien ik, tot myn' ramp, verplicht ben te over-
leven! (ven!

Indien myn droefheid zwygt na zo veel ongeval,
't Is enkel in de hoop dat ik u wreeken zal. (gen,
Uw Moorder, omgekocht voor 's Dwingelands belan-
Zal straks zyn heilloos loon hier eischen, hier ontfangen.
Dit staal verschaft' het hem: dees arm zal hem verslaan.
Ach! zag de Koning-zelf dit vreeslyk schouwspel aan!
Hy, hy behoorde 't eerste uw schim ten zoen te strekken;
Maar niemand mag zyn hand met Vorstlyk bloed be-
vlecken.

De Hemel, die alléén der Vorsten Rechter is,
Straft door zyn' donder zelf zo groot eene ergernis.
Gedoog dan...

T W E E D E T O O N E E L.

CAZIMIR, FREDERIK.

CAZIMIR, *ziende dat Frederik te rug wil keeren.*

Ach, Mynheer! waar gaat gy? wat vervoering!
Waarom ontwykt ge my? van waar die zielontroering?
Of dreigt u 't wanklend lot met nieuwen tegenspoed?

FREDERIK.

Helaas! myn Cazimir! had ik haar nooit ontmoet!
'k Heb deel aan 's Prinsfen dood: kan ik dien slag ver-
geeten!

Ik heb de Rykprinses Gustavus lot doen weeten:

B

Ik

Ik kon myn deernis met de hoop, die haar misleid,
Niet langer tegenstaan in deeze omstandigheid.

'k Heb door myn' traanenvloed haar van dien waan ge-
neezen.

Haar afkeer voor myn min zal nu verdubbeld weezen.

Dien ramp te melden, ja zulks enkel te onderstaan,

Stelt my met hem gelyk, die 't moordfeit heeft begaan.

Kan myne droefheid ooit oprecht zyn in haare oogen?

Zy vreest me, en waant dat my de hoop nog heeft be-
wogen;

Dat een geheime vreugd in myn gemoed verbergt

De laffe neigingen eens Minnaars, die haar tergt.

Omringt van haatren, is haar wantrouw niet te laaken.

Waar vind zy hulp of troost, waarop zy staat kan
maaken?

Waartoe vervoert haar niet eene overmaat van druk?

Haar strafheid heeft geen schuld, in zo veel ongeluk.

Des Dwinglands wil-alléén heeft my dat leed befehoren.

Haar argwaan van myn liefde is uit zyn gunst geboren.

Zyn wil strekt my ten val, hem-zelv' tot schaande en
smaad.

Had hy my min gediend, zy had my min gehaat.

CAZIMIR.

(ken,

Gaa, tracht hem dan aan 'roog der Ryksprinfes te ontruk-

Die hy gewis dit uur wil voor uw trouw doen bukken.

FREDERIK.

(aan.

Dit voorval, waarde Vriend, spoort my tot gramfchap

Ik wilde in haar vertrek voor 't laaft' haar fpreeken gaan;

Aan haare voeten haar myn hart, myn' rouw ontdekken;

Haar zweeren dat myn min haar nooit tot last zal
ftrekken,

En dus ten minfte in 't leed haar vry doen zyn van fchrik:

Maar Christiérnus, ach! verfcheen 'er eér dan ik,

En deed door zyne Wacht den ingang my verbieden.

Ik voel het bloed van fpyt in all' myne adren zieden.

Een Prins, die geneé wet, dan die der rede, erkent,

Acht

Acht zulk een toets te groot, die zyne glori schend.
Ik kan, wanneer ik wil, zyn haatlyk juk verbreeken;
Gehoond in 't geene ik min, my van dien moedwil
wreken.

Zo veel vergoten bloed, dat onrecht, zulk een dwang
Roept my op 't krachtigt' weêr tot myn' aelouden rang.

CAZIMIR.

Herneem dien rang, Mynheer: de kans kan ligt verändren.
Toon, nu Gustavus bloed, nu 't bloed van duizend andren,
In 't oord daar 't onweêr loeit, u ernstig smeekt om wraak,
Dat gy geen' Dwingland vreest in 't stryden voor uw
zaak.

In dien gerechten kryg kunt ge al uwe eer herstellen.

U zullen 's Hemels gunst en 's Aardryks wensch ver-
zellen.

(troond?)

Wat zeg ik? is niet reeds de ontmenschte Vorst ont-
Heeft u en Raad en Volk geen blyk van trouw getoond?

't Is zeker dat de Vloot, door de eigen drift gedreven,
Als zy hun keur verneemt, haar stem u ook zal geeven.

Barst uit, Mynheer! de zege is zeker, ja naby;
Maar wacht niet dat myn oog daarvan getuige zy.

Ik deelde reeds te lang in all' die tegenspoeden.

'k Wil Christiërnus-zelv' trofseeren in zyn woeden.

'k Wil dat de Moorder sterv', wiens arm hem bystand
bood,

En wacht, terstond daarna, een lang gewenschte dood.

Gelukkig, zo ik 't laatste onschuldige offer strekte

Dier wetlooze Oppermagt, die zo veel ramp verwekte.

FREDERIK.

De Moorder nadert ons: Vaarwel! ik wacht hem niet.

'k Ontwyk een voorwerp, 't geen myn oog niet af-
schrik ziet.

DERDE TOONEEL.

GUSTAVUS, CAZIMIR.

CAZIMIR, *ter zyde, ziende dat Gustavus afdeinst, en hem vermyden wil.*

Zal ik dat wreed gedrocht nog tot een' tweestryd
Die gunst moeft immers nooit een Booswicht van my
hoopen.

Overluid, en den degen trekkende.

Voorkom uw lyfsgevaar, indien 't u mooglyk zy.
Verdedig u, ontmenschte! ik handel niet als gy.

GUSTAVUS, *naar bem toetreedende.*

Hou stand, myn Cazimir! laat af dien moed te toonen!
Befchouw den vyand eerst, dien uwe drift durft hoonen.
Dees vreemde ontmoeting strekt Gustaaf tot vreugd,
tot eer.

CAZIMIR, *zich voor bem nederwerpende.*

ô Wonder! welk een heil! ach! zyt gy 't zelf, Mynheer?
Gy, wien al 't Ryk betreurt?

GUSTAVUS.

ô Waardste myner Vrinden!

Rys op: omhels my, nu we elkander wedervinden.

CAZIMIR.

'k Mistrouw my in uw' arm, in 't heugchlykste oogenblik.

Wie zou niet fiddren van verwondering en schrik?

Wat wanhoop heeft u thans in dit gevaar gedreven?

Hoe! durft ge u in Stokholm, in dit paleis begeeven,

Daar zich een wreed Barbaar, tot uw bederf, verftout

Het staal eens moordenaars te beedlen met zyn goud?

GUSTAVUS.

Ik ken den Dwingland en 't gevaar dat ik zal loopen.

Maar schoon ik veel bestaa, ik durf nog meerder hoopen.

't Is vruchtloos, Cazimir, dat hier de wreedheid woont,

In-

Indien de liefde slechts myn' heldenmoed bekroont.
Ik zal u meer dan ooit myn' zielgeheim vertrouwen....
Maar kan ik veilig hier myn' toelag u ontvouwen?

CAZIMIR.

Men loopt hier geen gevaar dat iemand ons bespied'.
De Vorst, die van zyn' stoet zich steeds omringeld ziet,
Is thans by Adelheide, en zal zo haast niet keeren.

GUSTAVUS.

Laat myn bedeesde liefde uw troost dan niet ontbeeren:
Een lange afwezendheid heeft haar ontrust, myn Vrind.
Gustavus bleef getrouw: spreek, word hy nog bemind?

CAZIMIR.

Kan hy de oprechte trouw der Ryksprinses verdenken?

GUSTAVUS.

Neen: maar zou zy thans zich aan geen' andren
schenken, (woord?

Nu zy myn dood verneemt, en vry schynt van haar

CAZIMIR.

(koord.

Neen: niemand, Prins, dan gy, heeft ooit haar hart be-

GUSTAVUS.

Zo heeft zy zelfs myne asch haare achting opgedraagen!

CAZIMIR.

Zy wierd standvastiger op 't hooren uwer plaagen.

GUSTAVUS.

Dan ken ik geene vrees, wat ramp my ooit genaak'.

Myn Vriend, Stokholm is vry: ik spoei my tot zyn
wraak.

CAZIMIR.

Wie heeft dus onverwacht die staatswebbe afgeweeven?

Zyt gy 't? en is my nooit daarvan een blyk gegeven?

Moest ik onkundig zyn van uw geheim besluit?

Sloot gy me alléén, Mynheer, van uwe vriendschap uit?

GUSTAVUS.

(wen,

De Dwingland, die steeds toonde op u zyn hoop te bou-

Was de oorzaak dat myn schroom u heimlyk moest mis-
trouwen.

CAZIMIR.

Hoe! waant gy dat die snoode aan my zyn vriendschap schenkt?

Neen, alles is verdacht aan een', wien elk verdenkt.
De ontroerde wantrouw volgt de schreden der tirannen.

De vrede is uit de ziel eens wreeden beuls verbannen.

Een bloodaart, aan 't gevaar geduurig blootgesteld,

Waant dat hem zyns gelyk op ieder tred verzelt.

Indien hy, door myn list, zyn' schrik kon overheeren;

Indien ik, tot myn schande, in schyn den Vorst durf eeren;

Den schimp daarvan verduur', het is alleen uit nood:

Ik red, door dit bestaan, uw vrienden van de dood.

Ik vleide, zonder schaamte, een' wetteloozen Koning,

En smeekte menigmaal voor de onschuld om ver-
schooning.

Een tal van Eedlen, die gy meer vertrouwt dan my,

Zyn hun behoud verpligt aan myne veinzery.

GUSTAVUS.

(ven.

Uw gadelooze deugd will' my myn' schroom vergee-

De vreugd beheersche ons, nu myn wantrouw is ver-
dreven.

'k Acht uwe ontmoeting, die vooraf my siddren deed,
Alreeds een zichtbaar blyk van 't einde van myn leed.

'k Zal met een' wisfen slag, welhaast myn' vyand treffen.

Kunt gy myn blydschap, myn stoutmoedigheid beseffen,

Herdenk dan, tot een schers, aan all' myn' tegenspoed,

Aan all' die gruweldaen, aan al 't vergoten bloed:

Herinner u den hoon, my aangedaan voordeez:

Dat tafereel kan nooit aan wreekers haatlyk weezen.

Welcer, door Stenoos keur, tot Afgezant verklaard,

Ten trots van 't heilig recht met ketenen bezwaard,

Zag ik myn' hoogen rang in eenen kerker schenden:

Terwyl een hooploos Volk, gedompeld in elenden,

Een Volk, dat anders door myn' arm zou zyn beschut,

Hier door een' Dwingeland op 't wreedst' wierd uit-

geput.

'k Ont-

*k Ontkwam het, doch te laat; en vluchtende uit
deez' strecken, (ken,

Die sints vyf jaaren voor de uitheemsche magt bezwee-
Geraakte ik in een oord, daar alles yst en beeft;

Alwaar de zon maar half haar licht en warmte geeft;

De grafplaats der natuur, omringd van naare kolken,

Wier oevers 't wild gediert' berwist aan wilde volken;

Een woeste vryplaats, die elk vluchtling, buiten my,

Veel wreeder achten zou dan de ergste slaverny.

Dus, zonder Vaderland, van alle hoop verstoken,

Van minnares en vriend verwyderd, ongewroken,

Drie jaaren zwervende op een' onbekenden grond,

Vervenschte ik duizendmaal myn' eersten levensfond.

Die onverdraagbre snart en ongemeene elende

Vond in dat vreemd gewest een weinig troost in't ende:

Ik wapen my; ik keer; men helpt my op myn beë.

De winter baant me een spoor op 't glibbrig ys der zee:

Maar 'k moet op nieuw myn' naam verbergen aan deez'

stranden,

Dewyl een gouden prys, 't geweer der Dwingelanden,

Myn hoofd ten prooi stelde aan een' vrekken Moor-

denaar.

Een nutte list nochtans behoed my in 't gevaar.

Ik stel, om zonder schroom dien wreeden slag te myden,

Al de uiterlyke praal eens Opperhoofds ter zyden:

Ik trek onkenbaar voort, terwyl geen leed ons deert,

En blyf de onzichtbre ziel van 't Volk dat my verweert.

Dus nader ik, vermomd, Stokholm en deez' gewelven,

En staaf myn' toeleg, als verspieder van my-zelven.

Hier word my reeds myn pligt herinnerd, reis op reis.

't Bebloede marmer van den tempel en 't paleis,

Een Weduw, eene Spruit, een deerniswaarde Moeder,

't Maakt alles my ontroerd, 't maakt alles my verwoeder,

En schetst my voor 't gezicht den akeligen nacht,

Waarin 't moorddaadig staal myne Ouders heeft ge-

slacht.

Verbeeld u-zelv' myn vlyt, en hoe de spyt my griedde
 Wanneer ik, met een harte, ontvonkt door wraak en
 liefde,

Myn treurende oogen naar den bangen kerker floeg,
 Waar Stenoos telg dus lang gehaate ketens droeg.
 Myn Vrienden zyn in stilte alreeds byéén gekomen.
 Hun yver tot myn heil is naauwlyks in te toomen.
 Zy vallen deezen nacht, vol moeds, de hofpoort aan:
 Terwyl myn oorlogsvolk, bereid om toe te slaan,
 Thans uit de klooven van de rotzen aangetoogen,
 De wanorde en den schrik mede omvoert voor elks
 oogen.

Myn naam zal van den stryd het yslyk teeken zyn.
 Maar 'k wil voor zo veel woede, eer 't doodlyk uur
 verschyn'.

Een pand behoeden, welks gevaar my zou ontroeren:
 Ik wil de Ryksprinses uit dit paleis vervoeren.

'k Heb met dat oogmerk zelf, al waar 't dat myn beleid
 U tegenstond, de maar' van myne dood verspreid,
 En kom den Dwingeland in 't aangezicht braveeren,
 Terwyl ik veins dat ik Gustaaf wist te overheeren.
 Ik stemde onwillig in die nutte veinzery.

De schyn zelfs van 't bedrog is haatelyk voor my.
 Maar 'k moet my, nu myn Bruid gevaar loopt, recht
 verschaffen:

Dies staat ons alles vry om een' Tiran te straffen.

C A Z I M I R,

Hoe! vreest gy niet, Mynheer, in zulk een groot gevaar,
 De scherpzienende achterdocht van een' Geweldenaar?

G U S T A V U S.

Neen! toen de ontmenschte baadde in 't bloed van on-
 ze Maagen,

Heeft hy my van den schrik van hem te zien ontflagen,
 Zelfs hengd myn Volk niets meer van myn gestaltenis;
 Dies weet ik dat aan 't hof myn leven veilig is.

Maar nu ik merk dat, om de Rykprinses te spreken,
 Haar

Haar hart te toetsen, my beleid en moed ontbreeken;
 Nu Frederik, gelyk 't gerucht ons heeft gemeld,
 Die Schoone daaglyks ziet, ja haar alléén verzelt;
 Ontrust my zyne min: gewis, hy valt haar lastig.
 Op welk een grond, myn Vriend, acht gy haar trouw
 standvastig?

C A Z I M I R.

Op Fredriks wanhoop, die hy-zelf ons blyken laat;
 Op zyne deernis met haar' hoopeloozen staat.
 Men zoek' geen vaster blyk, die haare trouw verbreide.
 Zyn droefheid schetst ons 't leed der treurende Adel-
 heide.

Zyn eedle liefdegloed maakt hem den zelfden rouw
 Deelachtig, dien hy ziet in 't voorwerp zyner trouw.
 Denk niet dat hy misfchien my heeft door schyn bedro-
 gen.

Hy dreigt, beschuldigt zich, is zelfs met u bewogen:
 Hy vloekt den Dwingland, die hem bystaat tot zyn straf;
 Ja stond nog deezen dag van all' zyne eifchen af.
 Men ziet hem thans zyn liefde als eene misdaad doemen.

G U S T A V U S.

Op zulk een groote ziel kan schaars een minnaar roemen.

C A Z I M I R.

Te meerder vreugd voor u: dit stelle uw zorg een' paal.
 Hoe grooter weérparty, hoe schooner zegepraal.

G U S T A V U S.

'k Moet echter Fredriks liefde en edele inborst eeren.
 Hoe minder hy begeert, hoe meer hy mogt begeeren.
 De deugd beweegt welhaast een deugdelyk gemoed.
 Het waare onbillykheid, indien myn liefdegloed,
 Zo my de Hemel thans wilde in zyn gramschap slachten,
 Zo groot eene offerhande ooit eifchen dorst of wachten.
 De dood breekt alles, rukt den sterksten band van één.
 Prins Fredrik is alom in achting by 't gemeen:
 Men had zyn' ramp beklagd: hy zou my doen vergeeten.
 Misfchien reeds... Maar in 't kort zal ik de waarheid
 weeten, B 5 Een

Dat haatlyk fchouwſpel kunt ge aanschouwen als 't u lust.
Uw last word ſtraks volbragt, Mynheer: stel u gerust.
CHRISTIËRNUS.

Zo moest die trotsche dan voor uwe magt bezwyken,
En zyn vermomming kon uw toezicht niet ontwyken?
GUSTAVUS.

Wat list hy ook gebruikte om zich van my te ontslaan,
Ik kende hem te wel: hy kon my niet ontgaan.
CHRISTIËRNUS.

Waar hebt gy hem ontmoet? In welke omſtandigheden
Hebt gy, myn wraak ten dienst, dien onverlaat beſtreden?
GUSTAVUS.

Wanneer gy alles, Vorst, van hem te vreezen had.
CHRISTIËRNUS.

Wat tyd? in welk een plaats?
GUSTAVUS.

Deez' dag; in deeze ſtad.
CHRISTIËRNUS.

Wat zegt gy! in Stokholm?
GUSTAVUS.

Zelfs binnen deeze wanden:
In 't tydſtip mooglyk, toen hy dacht u aan te randen.
CHRISTIËRNUS.

Ik ſtaa verbaasd. Vervolg. Hoe wierd hy overheerd?
Is hy door u verrast? of heeft hy zich verweerd?
GUSTAVUS.

Ik heb my nooit bediend van eenig ſchandlyk voordeel.
'k Durf in 't vervolg myn' moed wel ſtellen aan uw
oordeel;

En u zal blyken, als ik lauwers pluk, Mynheer,
Dat ik die wegdraag, als een dapper held, met eer.
CHRISTIËRNUS, *tegen Rudolf.*

Zyne eedle ſtouthed ſtreelt me.
tegen Gustavus.

Eiſch voor uw dienſtbetooning
Een billyk loon: 'k zal u vernoegen als een Koning.
Gus.

GUSTAVUS.

(voldaan.

'k Heb met dat inzicht, Vorst, uw wraakzucht niet
 Geen haatlyk zelfbelang spoorde ooit myn' yver aan.
 Myn gloriryk ontwerp, in 't waagen van myn leven,
 Was om myn Vaderland zyne eerste rust te geeven:
 En nu my de eer-alléén daartoe heeft aangespoord,
 Eisch ik geen ander loon dan 't staaven van myn woord.
 Dit is alleen myn wensch: laat dit uw gunst gehengen.

CHRISTIËRNUS.

Nu spreek: wat wild ge?

GUSTAVUS.

Myn belofte slechts volbrengen.

CHRISTIËRNUS.

En welke?

GUSTAVUS.

Prins Gustaaf, ter aarde neêrgeveld,
 Heeft, worstlend met de dood, deez' letters opgesteld;
 En wilde, tot zyn' troost, eer hy van 't leven scheidde,
 Dat ik dit naar geschrift zelf gave aan Adelheide.

CHRISTIËRNUS.

(bragt.

Laat ons den inhoud zien: uw wensch word straks vol-
 Zyn hand is my bekend: dit blyk komt onverwacht.

Hy leest.

*Vaarwel, 6 Roem der Ryksvorstinnen!**'k Heb u gediend: ik zwicht: ik sterf.**Men ziet Rechtvaardigheid den prys niet altoos winnen.**Myn deertyk noodlot wil dat ik u eeuwig derf.**Vergeet, zo gy my mint, het zoet der blyde dagen,**Zo lang vergeefs door ons verwacht.**'t Is uwe rust-alleen, die 'k in myn dood betracht.**'k Omstaa u van de trouw, die my was opgedraagen.**Regeer, en stel die thans in 's Overwinnaars magt.**Tegen Gustavus, bem den brief wedergeevende.*

Vertrek: eer 't licht der zon de westkim is ontweken,

Zal

Zal u Rudolf alhier de Ryksprinfes doen fpreeken.

GUSTAVUS.

Ik fmeek nog ééne gunst van úwe Majesteit.

CHRISTIËRNUS.

Wat eischt ge?

GUSTAVUS.

Dat men haar, uit nutte omzichtigheid,
Vooräl niet aandien' dat myn arm Gustaaf dorst dooden;
Maar enkel dat een Vriend, die zich heeft aangeboden. . .

CHRISTIËRNUS.

'k Heb u verftaan: dat waar' myne eerfte zorg geweest.

Z E S D E T O O N E E L.

CHRISTIËRNUS, RUDOLF.

Wel nu, wat wil zy meer, als zy dien brief doorleest?
Nu kan Gustavus zelf haar fchriftlyk overtuigen,
En door zyn' laaften wil in 't eind' haar' trots doen
buigen.

Doch weigert zy haar hart, ik wacht nochtans haar hand.

RUDOLF.

De tyd kan echter. . .

CHRISTIËRNUS.

Neen; ik duld geen' tegenftand.
Myn min, tot wanhoop door haar z wygen aangedreven,
Zal haar geen uitftel, dan alleen tot morgen geeven.
Gedwee of niet, 'k wil dat ze op morgen met my paar'.

RUDOLF.

Dus tergt gy 's Prinfen woede: uw leven loopt gevaar.
Ducht dat uw muitend Volk hem zal ten ftleun verftrek-

CHRISTIËRNUS.

(ken.

Noch Prins, noch muitling kan ooit vrees in my ver-
wekken.

Nu Fredrik opentlyk durft afftaan van haar trouw,

Ver.

Versteekt hy zich van 't recht van een vergeefsch be-
rouw.

En, wat myn Volk belangt, al 't leed is voortgesproten
Van 't bloed, dat de oorlogswoede in Zweden heeft
vergooten.

Ik zie welhaast de grond tot vrede en rust gelegd,
In 't Deensche Ryk, door schrik; in 't Zweedsche,
door myn' echt.

't Is noodloos voor myn heil uw' yver meer te waagen.
Op Adelheide-alléén heb ik het oog geslaagen.

Gy, die haar schoonheid zaagt en welgevormde leest,
Zyt gy door zo veel glans niet zelf verrukt geweest?
Waar is dan myne magt? Zal ik haar Meester weezen,
En my bedwingen? my ontrusten? haar steeds vreezen?
Door uitsfel zyn belet? met angst haar gadeslaan?
Neen, neen, myn Vriend! 'k wil haar bezitten, of
vergaan.

'k Weet geen gevaaren, die de min niet durft verachten.
Het eenigst', dat ik schroom, is thans het langer wachten.
Myn Medeminnaar, die alreeds haare achting wint,
Word, zo 'k één uur verzuim, mischien van haar be-
RUDOLF. (mind.

Hoop beter lot, Mynheer, door hulp van uwe Vrinden.
Hy zal haar nooit weêr zien; 'k durf my daarvoor
verbinden.

Welhaast vergeet men hem: vertrouw u op myn woord:
Maak u vooraf bemind: vaar niet te driftig voort:
Doe, door een heusch onthaal, haar 't voorig leed ver-
geeten.

Wat durft een Minnaares in toorn zich niet vermeeten?
Of wilt ge....?

CHRISTIËRNUS.

Ja, Rudolf! zo hevig is myn gloed:
Al wierd zy, in myn' arm, om myne trouw verwoed:
Al zou zy de eerloosheid met de eedle min vermengen,
En op myn huuwlykskoets haar wraak ter uitvoer bren-
gen.... Maar

Maar waarom my ontrust in 't streelen van de deugd?
Ik heersch, 'k ontvang haar trouw: ze is al myn lust
en vreugd.

Hoe! zou een heilige echt den grootsten afkeer baaren?
6 Neen; de wraakzucht heeft haar' eindpaal aan de al-
taaren.

De naam van Bruidegom, van Koning, smoort den hoon.
Men heeft ontzag voor d'echt: men streelt zich met
de kroon:

Of de eene, of de andre kan in 't eind' haar hart beweegen.
Myn liefde heeft nog straks door u meer hoop gekregen.
Gy weest my 't voorrecht aan van een' gekroond' Gemaal.
De min gehoorzaamt aan de Vorsten, naar uw taal.

RUDOLF.

Ik acht de Ryksprinses zo fier ook niet van zinnen.
Men kan door vriendlykheid haar' afkeer ligt verwinnen.
Men wyte aan haar zelfs niet dat zy den Prins versmaad,

CHRISTIËRNUS.

Hoe! aan wien dan, Rudolf?

RUDOLF.

Aan Leonoraas haat.

Kent gy die snoode, die door waan haar' geest misleidde?

CHRISTIËRNUS.

Zy is die Juffer, uit den stoet van Adelheide,
Die, toen ik 't hof bestormde en hier ten zetel steeg,
Haar siddrend' bystond, daar ze als dood ter aarde zeeg.

RUDOLF.

Ze is uw doodvyandin: ze wil uw' val bewerken.
Zy durft de Ryksprinses in haaren afkeer sterken.
Ik heb haar meer dan eens in haar gesprek bespied.
Mistrouw haar vry, Mynheer: ik twyfel langer niet.
Ja, ze is eene andre, dan ze in schyn verbeeld te wezen.
Men kan, door 't masker heen, haar' staat en afkomst
lezen.

Haar zwier, haar trotsch gedrag, bewyst, van tyd tot tyd,
Dat haar verheven rang met haar verneedring stryd.

Be.

Begeert gy dat het hart van uw Prinfes verander?
Schei Leonore en haar dan aanstonds van elkander.

CHRISTIËRNUS.

'k Zou haar verbitteren, niet vermurwen, op die wyz'.
Denk echter niet, myn Vriend, dat ik uw' raad misprys.
Laat uwe voorzorg my ten verdren steun verftrekken.
Befpie haar nader: gaa: en kunt ge iets meer ontdekken,
Of acht gy 't noodig, fchei haar straks dan van elkaer.
Doch eer deez' fchielijke echt ons storte in nieuw gevaar,
Zult ge in het tempelchoor het noodige bezorgen.
Gaa heen: maak alles tot de trouw gereed, voor morgen.
Laat Stenoos Dochter zich bereiden tot die praal.
Alleen verzwyg voor haar den naam van haar' Gemaal.
Ik zal, wanneer ik haar geleid heb naar de altaaren,
Als een volftrekt Monarch, haar zelf dien openbaaren.

RUDOLF.

Uw magt is groot: maar vorst....

CHRISTIËRNUS.

Hier baat geen lang gefprek.

Ik wil het: spill geen' tyd: gehoorzaam my: vertrek.

Einde des tweedeu Bedryfs.

T R E U R S P E L. 33
D E R D E B E D R Y F.
E E R S T E T O O N E E L.

ADELHEIDE, SOPHIA.

W el nu, Sophia! hebt ge in 't eind', na zo veel plaagen,
In vryheid weêr omhelsd uw' Vader en uw Maagen?
't Wierd u vergund; maar ach! ik merk aan uw geweên
Dat gy een schets zaagd van nog grooter yslykheên.

SOPHIA.

Ach! waar' myn kerker tot een grafplaats my gegeven,
Ik wist de grawlen niet, die zelfs natuur doen beeven!

ADELHEIDE.

Zo heeft de Vyand dan zich in ons bloed gebaad,
En de Overwinnaar wierd van 't woeden niet verzaad?

SOPHIA.

't Is overal vol rouw, waar ik my keere of wende.
Wy vormen ons maar flauw een denkbeeld dier elende.
Dees groote stad is thans een puinhoop, dien elk vlied,
Alwaar 't verbysterd oog haar zoekt, terwyl 't haar ziet.
Stokholm is omgekeerd; zyn luister weggezonden:
Het schynt een woesteny, vervuld van moordspelonken,
Daar all' de Helden, die de kryg nog had gespaard,
Voorlang verdelgd zyn door der wreede beulen zwaard.
Myn waarde Vader moest hen ook ten offer strekken.
Doch waar zyn lykäschen rust, weet niemand my te ontdekken.

Een blyk dat de affchrik van zyn deerlyk ongeval
Zich lang na zyne dood verspreid heeft overal.

ADELHEIDE.

Uw braave Vader is den Staat getrouw gebleven.
Vergeet zyn sterven, door 't herdenken van zyn leven;
En dien u van den raad, waarmede gy zelf welkeer,

C

Toon

Toen gy my schreijen zaagt, myn droefheid ging te keer:
 Acht ge uwe rampen groot, hoe groot zyn dan de mynen!
 Gy ziet in my natuur en liefde tevens kwynen.
 Of slaat gy nog geloof aan Leonoraas reën?
 Verberg my niets: spreek: is haar Zoon nog levend'?

SOPHIA.

Neen.

Zyn dood is elk bekend: gy moet hem eeuwig derven.

ADELHEIDE.

Ik fiddet. Wie gaf u verzeeking van zyn sterven?

SOPHIA.

De Moorder eischt zyn loon aan 't hof.

ADELHEIDE.

De zelfde slag

Vermoort, tot tweemaal toe, my op één' zelfden dag!

SOPHIA.

Maar 't geene ons in dit leed nog meerder perst tot
 schreijen,

Is de eedle hoop, waarmeê zyn moed ons schein te vleijen.

Zes maanden lang heeft hem de Hemel bygestaan.

Hy toog reeds herwaarts, van triomfen overlaên;

Maar 't onheil stond aan 't eind' van 't strydperk hem
 te wachten: (slachten.

Aldaar, (ô droefheid!) dorst een woedende arm hem

Daar wierd dien grooten Held, byna voor ons gezicht,

De palm der zege ontrukkt en 't lieve levenslicht.

Zyn droeve Moeder is de waarheid reeds gebleken.

Haar groote ziel, in 't eind' door zulk een' slag be-
 zweken...

ADELHEIDE.

Wy zyn elkaer tot last in onze boezempyn.

Gaa; 't is ons beiden nut een poos alleen te zyn.

T W E E D E T O O N E E L

Snyd dan myn bitter smart, op 't wreed verhaal dier
plaagen,

Den teedren draad niet af van myn rampzaalge dagen!

Zwicht dus de zuivre deugd voor 't ongestraft verraad!

Alle onze hoop is uit, en alle hulp te laat!

Word dan de Hemel door myn naar gekerm verwoeder?

♠ Dood! ♠ toevlucht!...

D E R D E T O O N E E L

ADELHEIDE, LEONORA.

LEONORA.

Ach, myn Dochter!

ADELHEIDE.

Ach, myn Moeder!

LEONORA.

Die naamen, zo vol zoets, zyn onze troost-alleen,
Nu gy een' Bruigom derft, en ik een' Zoon beweën.

ADELHEIDE.

Verkregen Vryheid! ach! zyn dit uwe eerstelingen?

LEONORA.

Zyn dit, ♠ Hemel! uw verhoopte zegeningen?

ADELHEIDE.

Bedrieglyk voorgevoel!

LEONORA.

Verraaden heldendeugd!

ADELHEIDE.

Myn Prins! myn laatste hoop!

LEONORA.

Myn Zoon! myn lust! myn vreugd!

C 2

ADEL.

ADELHEIDE.

Gelukkig, nu de haat zo wreed zyn bloed dorst plengen,
Dat ik myn traanen nog met de uwen mag vermengen!

LEONORA.

Vergeet hem nimmer: dat hy levee in uw gemoed!
Ik overleef om u myn' bittren tegenspoed.

ADELHEIDE.

Hy daar niet leeven? ach! hebt gy, gy-zelf vergeeten
Hoe lang hy reeds myn hart als eigen heeft bezeten?
Vergeet gy dat ik hem, na zo veele yslykheên,
Niet slechts als Minnaar, maar als Bruidegom beweene?
Wy zyn voorlang verloofd. Van dat ik wierd geboren
Heeft hem myn Vader reeds tot Schoonzoon uitver-
koren;

En toen die waarde Prins moest vluchten uit dit land,
Getuigde ons teêr vaarwel 't geheugen aan dien band.
Offchoon myn tiende jaar toen nauwlyks was ver-
streken,

Myn zuivre vlam is door zyn afzyn nooit bezweken:
Myn liefde, wachtende op de plegtigheid der trouw,
Groeide, ieder dag zelfs, in uwe armen aan, Mevrouw,
'k Beschouwde hem in u: zyn Moeder was de myne.
Door myne min vormde ik een denkbeeld van de zyne.
Die teedre neiging hebt ge in my steeds aangevoed.
Myn hart beantwoordde u. Ach! kunt gy, nu zyn bloed
Zo wreed vergoten is, kunt gy van my gelooven
Dat my een ander zyn gedachtis zou ontrooven?
Zou 't Fredrik weezen? neen; wacht die verwisling nooit.
Hoe grootsch zyn deugd ook blinke, ik haat hem meer
dan ooit.

LEONORA.

In all' de rampen, die geduurig ons omringen,
Is 't een geluk dat hy zyn liefde kan bedwingen. (laat,
't Schynt dat de Dwingland-zelf de ontwerpen vaaren
Die hy voordeezen sneedde, in 't hev'igst' van zyn'
haat.

De

De ontmenschte laat reets af door dreigen ons te ontroeren.

Uw byzyn kan zyn hart tot deernis zelfs vervoeren.

Zyne onderdrukking is zo wreed niet als welëer.

Helaas! zyn grootheid vind geen tegenkating meer.

Zyn haat begeeft hem, nu hem niemand kan belaagen.

Zyn woede is uitgedoofd in 't bloed van onze Maagen.

Myn ramp verwierf voor u de vryheid om, ten loon,

Uw trouw in eeuwigheid te wyden aan myn' Zoon.

A D E L H E I D E.

Verwacht veelëer een' last, die ons te gader doode.

Men vreest den Dwingland zelfs op de aankomst van zyn' bode.

V I E R D E T O O N E E L.

A D E L H E I D E, L E O N O R A, R U D O L F.

R U D O L F.

6 N een, Mevrouw: de Vorst, die thans zyn strengheid doemt,

Wil in 't vervolg alleen door weldaen zyn beroemd;

En, nu de rust herleeft na zo veel' tegenspoeden,

't Voorleedene ongelyk vergeeten en vergoeden.

Hy bied aan Stenoos telg weêr 't recht aan tot den troon,

En wil dat uw geluk zyn heldendaen bekroon'.

De Lyfwacht, die u volgt, is reeds aan u gegeven.

Gy zyt in dit paleis tot Erfvorstin verheven.

Regeer; herneem een' rang, dien uw begaafde jeugd

Veel min door 't bloed verdient, dan door verheven

A D E L H E I D E.

(deugd.

Indien uw' Meesters hart geraakt is door myn klagten;

Indien ik myn geluk van zulk een hand moet wachten;

Indien hier niets in 't hof myn' wil en wetten stuit?

In 't kort, indien ik heersch, men laate my hier uit.

Men aemt hier met de lucht een' schrik in voor deez'

landen.

C 3

Aan

Aan de einden van dit Ryk zyn woeste en naare stranden.
 Aldaar verkwynt natuur, beroofd van 't zonnelycht.
 Daar is myn rust, myn heil: daar is het hofgesticht,
 De vryplaats en 't verblyf, dat wy uw' Meester vraagen:
 Maar geen paleis, besmet door 't bloed van myne Maagen.
 Dat hy my eeuwig bann' naar dat afgrysyk oord.
 'k Vergeef hem alles, zo ik daar blyve ongestoord.

RUDOLF. (nen.

Een eedler moed, Mevrouw, ontvonke uw ziel en zin-
 Zoud gy der Volken hoop, daar ze u zo trouw bemin-
 nen,

In zulk een woesteny begraven? hen verraên?
 Neen; laat uw' pligt, om hen, uw' rouw te boven gaan:
 Laat thans uw' roem, om u, uw' zwakheid overheeren.
 De vrucht der zege is u: wat kunt gy meer begeeren?
 Uw Vader had u slechts één scepter toegelegd.
 Die rang waare u te laag, naar uw' geboorterecht.
 Fortuin bedient zich thans zelfs van uwe ongelukken,
 Om een driedubble kroon u op het hoofd te drukken.
 Men eischt voor deeze gunst alleen uw hand, Me-
 vrouw;

En de outers zyn versierd voor morgen, tot de trouw.

LEONORA.

Ontmenschte Dienaar van de Beulen onzer Maagen!
 Gaaft gy 't bevel hen in, dat ge ons hebt voorgedraagen?
 Of, onderworpen Slaaf, zo gy hen nooit weêrstaat!
 Weet ge, als gy hen voldoet, dat gy hen sneed verraad?
 Men heeft te lang door kunst het onrecht met de strecken
 Van valschen roem vernist: laat ons vrymoedig spreekken.
 Onze onderdrukker is verzaad van euveldaên.
 Nu haakt hy naar de vrucht van zyn gevloekt bestaan.
 Nu tracht hy door een' echt den haat des Volks te dooven,
 Naar de oude staatkunde in der Dwingelanden hoven.
 Maar is 't nu tyd dat hy de huwlykstoorts ontsteekt?
 Laat hem voorzichtig zyn, indien hem deugd ontbreekt.
 Hy moog' den traanenvloed der Ryksprinfes braveeren,
 En

En alle menschlykheid en schaamte van zich weeren:
Zal hy een Volk weêrstaan, 't geen pas hem hulde bood?
't Geen zo veel achting heeft voor 't bloed dat hy ver-
goot?

Ja, 't geen Gustavus hoofd, wreedaardig afgehouden,
Als 't eerste merk der zege op 't vloekfeest zal aan-
schouwen? (hoon,

Laat ons gekerm, dat lyk, 's Volks woede om all' dien
Den Noordschen Nero eens doen fiddren op zyn' troon.

RUDOLF.

't Is ydel, Leonore, u dus stoutmoedig te uiten.
Des Overwinnaars magt is door geen magt te stuiten;
En 's Overwonnlings hoofd, van 't ligchaam afgesneên,
Baart hier geen fiddring dan aan 't muitend Volk alleen.

LEONORA.

Gerechte Hemel! kan uw wreekende arm gedoogen
Dat die verraaden Prins ontëerd word' voor myne oogen!
Word nu een laffe moord als een triomf geroemd?

Vermeete! beef, wanneer gy Stenoos Schoonzoon
noemt! (ken!

Laat u het merk eens Helds van schaamte doen verblee-
Vooräl, Ontäarde! als gy zyn Moeder aan durft spreken.

RUDOLF.

Zyn Moeder!

ADELHEIDE.

Deeze slag ontbrak nog aan myn' rouw.
Gy velt het vonnis van uw eigen dood, Mevrouw!

RUDOLF.

ô Neen, Prinfes; de Vorst wil u voldoening geeven.
Dewyl ze u waard is, durf ik instaan voor haar leven.
Gedoog alleen, uit vrees van enig nieuw gevaar,
Dat een getuige, als zy, geweerd blyv' van 't altaar;
En dat ik, eer haar woede ons eenig leed bereide,
Uit nutte omzichtigheid u van elkander scheidde.

ADELHEIDE.

Ons scheiden, Wreedaart! wie, wie spoort u daartoe aan?

C 4

RU-

RUDOLF.

'k Moet om myn' Koning, om u-zelf, die daad bestaan.
 Gy, Wachten!

ADELHEIDE.

Welk een hoon! Is dit myn nieuw vermogen?

RUDOLF.

U dienst te doen is dan een misdryf in uwe oogen?

LEONORA.

Vaarwel, Mevrouw! vaarwel! Nu ik u derven moet,
 Red my de dood welhaast uit all' myn' tegenspoed.
 De Dwingland tracht vergeefs myn leven uit terekken.

ADELHEIDE.

Myne armen kunnen u nog tot een vryplaats strekken.
 Deez' tedere armen, door den rouw gesterkt met kracht,
 Braveeren, tot uw hulp, dier wreeden overmagt....
 Maar hoe! gy wend het hoofd! mag ik geen' troost er-
 langen?

Myn Moeder weigert myne omhelzingen te ontfangen?

LEONORA.

Ach! wat verwytt ge my! Welään, Prinses! welään!
 Gun my deeze eer voor 't laatste: ik zal u niet weërstaan.
 Mogt u dit afscheid iets van myn bedaardheid geeven!
 Verneër u nimmer om 't geweld te wederstreeven.

Wat uitkomst wacht gy, daar de vriendschap niets ver-
 mag!

Men heeft in dit paleis noch deernis, noch ontzag.

En kunne en hooge rang zyn ydele onderpanden.

Ons onheil levert ons in eervergeeten handen.

Uw naar gekerm zoekt hier vergeefs een' toeverlaat.

Men snuikt de trotschen 't meest wanneer men hen ver-
 smaadt.

Braveer, thans meer dan ooit, hen-allen met verächting.

Beschaam in 't openbaar des Dwingelands verwachting.

Hy, die een' opstand ducht van uwe Burgery,

Zal nimmer iets bestaan dat u tot nadeel zy.

Noem u voor elk, die u durft handlen als slavinne,

De

De Weduw van Gustaaf, der Zweeden Koninginne.
 Herëisch uw' Bruidegoms, herëisch uw' Vaders bloed.
 Betreur hen; wreek hen met den fierften heldenmoed.
 ?k Zal my verbeelden in uw byzyn nog te weezen,
 Zo ge, aan uw min getrouw, den eed, dien gy voor-
 deezen...

Gy zult getrouw zyn; ja; ik heb uw deugd misdaan.
 Nooit zult ge Steno, my, of mynen Zoon verraên.
 Vaarwel!

tegen Rudolf.

Voldoe uw' pligt.

RUDOLF, *tegen de Wachten.*

Zorgt dat ze u niet ontwyke.

V Y F D E T O O N E E L.

ADELHEIDE, RUDOLF.

Mevrouw, eene andre hand, wier trouw eerlang u
 Zal u, langs vaster weg, geleiden naar den troon.
 De Moeder moet den prys niet winnen van den Zoon.
 Men vergt u niets dan 't geen hy-zelf u thans durft
 vergen. (tergen,
 Ten minste, indien gy nog eens Konings magt blyft
 Nooit word de laatste bede eens Bruidegoms verächt.
 Geloof zyn eigen hand, by niemand hier verdacht.
 Hy heeft u door een' brief van uw belofte ontheven.
 Een van zyn Vrienden zal u straks dien overgeeven.
 Hy nadert: ik vertrek.

Z E S D E T O O N E E L.

GUSTAVUS, ADELHEIDE.

GUSTAVUS, *ter zyde, in 't uitkomen.*

∂ **D**oodlyk harteleed!
 C 5

Zou

Zou 't eindlyk waar zyn dat de ontrouwe my vergeet?
De pracht van 't tempelchoor baart my het wreedst'
vermoeden.

ADELHEIDE, *zonder hem aan te zien, en zeer ontroerd.*
Tree nader by. Ik kan uw sidring ligt bevroeden.
Door myn beschreid gelaat heriunert ge u een' Held,
Die, om zyn trouw voor my, te vroeg is neêrgeveld.
Hy wierd thans niet betreurd, indien zyn arm, min
vaardig...

GUSTAVUS, *langzaam naderende.*

Ach! in dat opzicht is zyn ramp benydenswaardig.
Mevrouw, uw yvrend Volk erkent geen grooter eer
Dan dat het voor u sterfe, of uwe zaak verweer'. (gen:
't Is waar, Gustavus hoopte een hooger gunst te erlan-
Hy clacht...

ADELHEIDE, *zonder hem met opmerking aan te zien.*
Gy hebt voor my van hem een brief ontfangen?

GUSTAVUS.

o Ja; toen hy zyn' moed zo deerlyk zag verrast,
Heeft hy, de dood getroost, u van uw' eed ontlast:
Zelfs gaf de laatste drift van zyn verliefde zinnen (nen.
U in 't vervolg, Mevrouw, een vrye keuze in 't min-

ADELHEIDE, *den brief aanneemende.*

Onnutte gift, (helaas!) die op myn hart niet hecht.

Zy opent den brief.

Hy is 't. Men hoore wat een stervend Minnaar zegt.

*Zy leest zacht, en berbaalt daarna de laatste regels
overluid.*

Vergeet, zo gy my mint, het zoet der blyde dagen.

Zo lang vergeefs door ons verwacht.

't Is uwe rust-alleen, die 'k in myn dood betracht.

'k Ontslaa u van de trouw, die my was opgedraagen.

Regeer, en stel die thans in 's Overwinnaars magt.

Sterf,

Sterf, Adelheide! sterf veeléerder duizend dooden!

Is dit myn vonnis dan? hoe! word my dit geboden?

Vergeefs, ó Fredrik! wacht gy't loon voor uwe deugd.

Uw Medeminnaar stierf: geen voordeel baare u vreugd?

Denk nooit dat dit bericht my tot uw min zal trekken.

't Moet u ten voorschrift zyn, niet tot een recht ver-
strekken.

Ach! op dit recht hebt ge u te lang met hoop geveid.

Myn liefde voor Gustaaf houd stand in eeuwigheid.

Zou ik een' Held, als hy, om u zo schandlyk hoonen?

't Geen hy voor my bestond, moet ik zyne asch beloonen.

Myn min, die nergens rust of heul vind in den nood,

Zal, op zyn loflyk spoor, hem volgen in de dood.

Lart ons zyn' brief nog eens...

Tegen Gustavus, die haar te voet valt.

Maar, eer gy van hem scheidde,

Was hy...? Wat zie ik?... ach!

GUSTAVUS.

Grootmoedige Adelheide!

ADELHEIDE.

Waar ben ik?... Hemel!

GUSTAVUS.

In uw' Minnaars arm, Mevrouw!

Hy leeft; hy leeft voor u, en roemt uwe eedle trouw.

ADELHEIDE, *bem ombelzende.*

ó Vreugd! hy is het zelf! myn lust! myn troost op aarde!

Myn Bruidegom!

GUSTAVUS.

ó Naam van onbetaalbre waarde!

Uw zoet verzacht myn smart, en schenkt my 't wen-
schlykst' loon.

ADELHEIDE.

Ik wachtte eene enkele dood: nu lyde ik duizend doon!

Verschynt Gustavus om te sterven voor myne oogen?

GUSTAVUS, *zich moedig oprichtende.*

De dubbele zin des briefs heeft u, naar 'k merk, bedrogen.

In-

Indien ik u, Mevrouw, voor d'Overwinnaar schik,
Weet dat 'er in Stokholm geen ander is dan ik.
Uw Beulen zullen haast al 't bloed, dat wy verlooren,
Met hunne hoofden...

ADELHEIDE.

Ach! zo iemand ons mogt hooren...

Bedenkt gy waar ge zyt?

GUSTAVUS.

Wy zyn alleen en vry.

De braave Cazimir bewaakt ons van naby.

ADELHEIDE.

(ken!

My, op uw komst, niet straks uit mynen waan te trek-
Myn onverdraaglyk leed nog verder uit terekken!
En, op verdichtfels, my een' zilten traanenvloed..!

GUSTAVUS.

Die traanen waren my een borg van 't grootste goed.
Myn ziel, door achterdocht zo lang verscheurd voor-
deezem,

Is door dat dierbaar vocht van al haar' schroom geneezen.
Schoon my die argwaan thans gelyk een misdaad finart,
'k Was in dien tyd, Mevrouw, geen meester van myn
hart.

't Gerucht van myne dood; een vlucht van negen jaaren;
Des Prinsfen zorg, zyn magt, zyn deugden; ja de al-
taaren,

Die in het tempelchoor een nadrend huwlyksfeest...

ADELHEIDE.

Ach! waart ge één oogenblik slechts vroeger hier geweest,
Een dierbaare ooggetuige in myn standvastig minnen
Had all' dien argwaan straks verbannen uit uw zinnen.

GUSTAVUS.

't Is noodloos dat ik my van meer bewyzen dien'.
Uw blyde Bruidegom heeft zelf uw trouw gezien.
Verneem een' aanslag, die deez' nacht al 't leed ver-
goede.

Ik wreek u; gy regeert: de bliksem onzer woede

Trefte

Trest Christiernus hoofd, eer hy de schittring ziet.
 Had ik geen zorg voor u, de slag waar' reeds geschied.
 Maar 't was niet mooglyk uit zyn ketens u te rukken:
 Hy had op 't eerst' gerucht u voor zyn magt doen buk-
 En door het dreigend staal, op uwe borst gezet, (ken,
 De wapens ons ontrukkt, en in die drift belet.
 Laat, laat ons zelf zyn woede ontwaapnen en bedwingen,
 En dien Tiran door list de vrucht der zege ontwingen.
 Hoe kleen, hoe naauw bepaald uw nieuwe vryheid zy,
 Ze is van het grootste nut, Prinses, voor u en my.
 Zodra de stille nacht ons naar de stad doe trekken,
 En dit gedreigd paleis zal met zyn schaduw dekken,
 Draag zorg dat ge u dan straks naar 't verr' gewelf-
 sel spoeit,

't Welk nimmer op dien tyd van 't zeenat word besproeid.
 Daar zal de dapperheid uw waarde komst verbeiden;
 De zeege, op 't oogenblik, u juichend herwaarts leidt.
 Daar zult ge voor uw oog den Dwingland zien geslacht;
 Wiens staal onze Ouders zo ontmenschte heeft omge-
 bragt...
 Gy weent!... hoe! durft ge u niet met zulk een' uit-
 slag vleijen?

A D E L H E I D E.

Ik vrees voor u noch my: geen lafheid doet my schreijen.
 Uw dappere arm, die zo veel' wondren heeft verricht,
 Zal, door de min gesterkt, nooit wanklen in zyn' pligt.
 Maar ach! schoon deeze vlucht tot myn behoud mogt
 baaten,

Wat dierbaar pand zal ik den vyand achterlaaten!

G U S T A V U S.

Neem, zo het mooglyk zy, dat pand met u, Mevrouw.
 Wie is het?

A D E L H E I D E.

Die getuige in myne elende en rouw,
 By wie uw minnenyd naar myne trouw kan vraagen:
 Een hoofd, waarvoor ge, als ik, de grootste zorg moet
 draagen: Uw

Uw Moeder.

GUSTAVUS.

Hemel! leeft myn Moeder?

ADELHEIDE.

't Woest geweld

Verduurend', heeft ze my in ketenen verzeld,
 En bleef steeds onbekend voor all' de hovelingen:
 Maar eindlyk kon haar smart niet langer zich bedwingen.
 Sints zy het naar gerucht van uwe dood verstond,
 Weet elk haar' hoogen rang, zelfs uit haar' eigen mond.
 Ze is mooglyk reeds op 't Slot gekerkerd als voordeezē.

Z E V E N D E T O N E E L.

GUSTAVUS, ADELHEIDE, CAZIMIR.

CAZIMIR.

De Prins verschynt, Mynheer: hy zal hier aanstonds weezen.

Men vluchte!

GUSTAVUS.

Ach, Cazimir! wat tyding meld men my!

Kom, volg!

ADELHEIDE.

Mynheer!...

GUSTAVUS.

Prinzes, verban uwe onrust vry.

Maak slechts dat we u ter plaats, die 'k u genoemd heb, vinden.

ADELHEIDE.

Ach! gy waagt alles, door te veel u te onderwinden.
 Des Prinsfen aanzien geeve onze onderneeming klem.

A G T S T E T O O N E E L.

W ADELHEIDE, *alleen.*
aar gaat hy? Onbedachte! ach! wat berichtte ik hem!

Wat onvoorzien gevaar! δ Droevigste aller dagen!
Zult gy niet einden dan met nieuwe en grooter plaagen?

N E G E N D E T O O N E E L.

ADELHEIDE, FREDERIK.

M ADELHEIDE.
ynheer! zo gy my mint...

FREDERIK.

Verwyt my niets, Mevrouw.

'k Zal u een blyk doen zien van myne oprechte trouw.
Men maakt den toefel tot uw echtfeest vruchtloos
vaardig.

Hy fiddre, die 't beveelt! Ja; nu de Vorst, wreedaardig,
Myn beê met weigring hoont, daar gy in traanen smelt,
Is 't eindlyk tyd dat ik geweld keer' met geweld.

'k Moet de eer en uwe rust het hoogst' van all' waar-
deeren.

Ik zal niet vruchtloos op my-zelfen triomfeeren.

't Zou my te duur staan, zo 'k myn oogmerk niet volbragt.

Mevrouw, vertrek met my, en volg my deezen nacht.

Ik heb reeds op de Vloot een volle magt verkreegen.

Fortuin, de wind, elk hart, 't is alles ons genegen.

'k Heb hier te lang vertoefd: de Deenen wyten my,

By 't laf verzuim myns rechts, hun wreede slaverny.

Ik, ik ben de oorzaak-zelf van uwe en hunne banden.

't Zyn voor een snood gedrocht te dierbaare offerhanden.

't Is tyd dat ik u redde uit dit ondraagbaar leed,

En een' Tiran beschaam', die van geen deernis weet.

Wees

Wees, wees 't beweegrad zelf van 't geen' we ons onderwinden.

Ontfang een vry verblyf, daar ik een troon zal vinden.
Zo zult ge, uit myne zorg tot weering van uw' druk;
Myn' roem herboren zien, en 't algemeen geluk.

ADELHEIDE. (ren,

Neen, 'k moet het vry verblyf, 't geen my vergund is, een
En door geen vuur van twist hier alles om doen keeren;
Welks gloed elk waanen zou door my te zyn verspreid.
Ik wacht een andre gunst van uw grootmoedigheid.
't Is uit met Leonore, indien ze uw hulp moet derven.
Doe my, eer 't daglicht daal', haar byzyn weêr verwerven.
Haar leven is in nood, en 't myn' hangt af van 't haar'.

FREDERIK.

Ik hield een los gerucht voor loutre logenmaar'.
Mevrouw, zou ze inderdaad Gustavus Moeder weezen?

ADELHEIDE.

Gy kunt de waarheid, Prins, uit myne ontroering leezen.
't Is vruchtloos tyd gespild, indien gy langer wacht.
Zo gy haar my hergeeft voor de aankomst van den nacht;
Zo ras me uw vriendschap zy door deeze proef gebleken...

Maar hoe! moet ik u thans van myne erkentnis spreeken?
De roem, de roem-alleen spoort waare helden aan,
Wier eerste loon bestaat in moedig toe te slaan.

TIENDE TOONEEL.

FREDERIK, *alleen.* (ken.
Laat ons haar' wil voldoen, en onze ontwerpen staa-
't Gaat vast dat zy my toont hoe 'k my bemind moet maaken.

Eene enkle weldaad kan my redden uit myn' druk.
Wat vreugd, zo 'k, tot dien prys, ten top styg van 't geluk!

Einde des Derden Bedryfs.

VIER-

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

CHRISTIËRNUS, RUDOLF.

CHRISTIËRNUS.

ô **J**a; 'k zal dus myn wraak op 't voorwerp neêr doen
daalen,
't Geen me, in myn hoog gezag, stoutmoedig dorst
bepaalen.

Ik wil dat Leonoor', die myn geluk weêrhiel,
Dien haat verdwynen doe, of aanstonds zy ontzield;
Dat zy my reden van haar laatste trotsheid geeve,
Of voor het streng gevolg van myn bedreiging beeve.
Is haar door u bericht het vonnis dat ik gaf?

RUDOLF.

Zy ziet den toefel reeds vervaardigd tot haar straf:
En 'k wacht slechts tot haar hart nog meerder word'
bewogen,
Om haar terstond, Mynheer, te leiden voor uwe oogen.

CHRISTIËRNUS.

Maar met wat oog beschouwt Prins Fredrik al de pracht
Van 't nadrend echtfeest, daar hy-zelf niet meer naar
RUDOLF. (tracht?

Hy word bespied, myn Vorst: maar niemand kan be-
vroeden

Of hy zyn liefdevlam verdooven wil, of voeden.
Hy had reeds deezen nacht tot zyn vertrek bepaald,
Doch heeft, niet lang daarna, dien last weêr ingehaald.
Vervuld door andre zorg, en, in een vast vertrouwen,
Wensch hy, vol ongedulds, zo aanstonds u te aanschou-
wen.

Ik dacht u van 't verdriet van dit gesprek te ontslaan:
D Maar

Maar alles was vergeefs: hy spoeit zich herwaarts aan.
Zult ge in dit tydsgewricht den Prins gehoor vergunnen?

CHRISTIËRNUS. (nen.

Ik zal, 't zy vroeg of laat, hem dit niet weigren kun-
Maar hoe gedraagt zich 't Volk? gaaft ge op hun woor-
den acht?

RUDOLF.

't Blyft altoos twyflen of Gustaaf zy omgebragt.
Mynheer, gy moet deez' dag zyn dood aan elk verklaaren,
Of deeze twyfling kan u morgen onheil baaren.

CHRISTIËRNUS.

'k Bevat de reden niet, die Cazimir bewoog
Een zaak te ontkennen, zo geloofbaar in uw oog.
Laat, eer die dwaaling hier in eeuwigheid blyv' woonen,
Laat ons den Muitren hunn' verlaagen afgod toonen.

'k Wil dat Gustaaf ter plaats, daar hy in beeldtenis
Voorheen gevonnisd wierd, verschyn' gelyk hy is.
Gaa heen; ontfang hem van zyn' edelen Bevechter,
En zend hier, straks daarna, zyn Moeder voor haar'
Rechter.

Ik zie den Prins. Rudolf, 't is meer dan tyd: vertrek,
En kom my ras ontslaan van dit gehaat gesprek.

T W E E D E T O O N E E L.

CHRISTIËRNUS, FREDERIK.

FREDERIK.
Gy wilde, O Vorst! dat ik de Ryksprinses zou minnen;
Dat myne teedre zorg haar droefheid zou verwinnen;
En echter zie ik haar, op deezen dag van rouw,
Van 't eenig' goed beroofd, dat haar verkwikken zou.
Is 't nog geen tyd, Mynheer, na al uw triomfeeren,
Zo 't mooglyk zy, het Volk door zachtheid te overheeren?
Hebt ge op rampzaligen dan nog niet uitgewoed?
En moeten alle uw schreên geteekend zyn met bloed?

Gus-

Gustavus ligt geveld. (Hoe roemryk zou 't ons weezen,
Mogt niemand zulk een zege in 's Lands geschiednis lee-
Gustaaf is eindlyk dood, en alles in uw magt: (zen!)
Wat nuttelooze wraak, zo gy zyd Moeder slacht?
De Ryksprinfes smeekt my om bystand, eischt haar leven,
Laat me, om 't belang des Staats, dat pand haar we-
dergeeven.

En duld dat ik in 't einde uw gramschap ééns verwinnt,
Myn zielbeminde diene, en zy my wederminnt'.

CHRISTIËRNUS. (komen.

Ik merk, gy word misleid: nooit kunt ge uw' wensch be-
Haar Minnaar moet altoos Gustavus Moeder schroomen.
't Voorleedne, dunkt my, strekt ons beiden tot een leer.
Uwe onvoorzichtigheid verwondert my, Mynheer.

FREDERIK.

Men kan grootmoedigheid nooit onvoorzichtig heeten.

CHRISTIËRNUS.

Ze is veelyds de oorzaak dat we iets roekloos ons ver-
meeten.

FREDERIK.

Maar zo men u voldoet? zo ge u gehoorzaamd ziet?

CHRISTIËRNUS.

'k Wacht die verändring door haar scheiding; eerder niet.

FREDERIK.

Neen, myne vlyt, Mynheer...

CHRISTIËRNUS.

Hoe! zy, zo fier van zinnen..!

FREDERIK.

Zal, zo zy Leonoor' verkryg', haar' haat verwinnen.

CHRISTIËRNUS.

Heeft ze u dit toegezegd?

FREDERIK.

Zy heeft my niets beloofd:

Maar 'k hoop op alles, zo gy haar dit pand niet rooft.

CHRISTIËRNUS.

(hengen,

't Is vruchtloos, Prins: 'k zal die by éénkomst nooit ge-

FREDERIK.

Hoe! zou ik myn Prinses dat droevig antwoord brengen!

CHRISTIËRNUS.

Schoon 't droevig zy of niet, ik wil het: wees voldaan.

FREDERIK.

'k Verdiende (dunkt my) dat myn eisch wierd toegestaan.

CHRISTIËRNUS.

(ning...

Als ze uit den tempel keert, zal 't best zyn, tot beloo-

FREDERIK.

Ik spreek u van geen loon, maar van een gunstbetooning.

CHRISTIËRNUS.

Ik acht het reeds een gunst, als ik haar hoopen laat.

FREDERIK.

Zy vreest: stel haar gerust in haar' benaauwden staat.

CHRISTIËRNUS.

(ven:

Haar vrees verstrekt een borg dat ze ons haar stem zal gee-

Maar Leonoor' zou straks haar fierheid doen herleeven.

Men weet hoe groot haar drift in 't uiterste afscheid was.

Ook vleit aan d'andren kant de min zich veel te ras.

Gy, door haar oog gewond, hebt, om uw smart te stillen,

Mischien veel meer verstaan dan ze ooit heeft zeggen

willen.

(moog',

Uw hoop is groot, Mynheer: maar, zo men 't weeten

Verhaal my welke rede u tot die hoop bewoog.

FREDERIK.

Neen, ik geloof u, Vorst: ik dwaalde in myn gedachten.

Ik kan zo groot eene eer my-zelv' nooit waardig achten.

Maar wilt ge dat ik min de billykheid waardeer'?

Of word ik min verhoord om 't streeven naar die eer?

Zou 't ons meer vrystaan op onschuldigen te woeden?

Dat myne liefde in haar geen wedermin kan voeden,

Is geen belediging, die straf verdiend heeft; neen.

Zy heeft reeds, op myn' naam, te lang, te veel geleên.

'k Min Adelheide, ja 'k aanbid haar: duizendmaalen

Heb ik u dit gezegd; en 'k durf het nog herhaalen.

'k Had, zo zy me ook beminde, in 't yvren voor myn zaak

Elk'

Elk' Medeminnaar reeds doen fiddren voor myn wraak:
Ik had myn recht geftaafd, ten pryz' van duizend levens.
Maar zo ik af moet ftaan van all' de zoetheên tevens,
Die zich een ander reeds heeft waard' gemaakt, vóór my,
Begeere ik verders op haar hart geen heerfchappy.

'k Wil geen gevangen' Schoone in zwaard' ketens
prangen,

Die, fchoon haar 't lot verdrukt, een kroon verdient
te erlangen. (trouw.

'k Wil haar geen' nieuwen ramp verwekken door myn
'k Had eerbied voor haar liefde; ik eere ook haaren rouw.
In 't eind, 'k zeg u voor 't laatst' dat ik haar niets zal
vergen.

't Is veel; maar, Vorst, laat ons, wel verr' van haar
te tergen,

Geboren tot den troon, hoe vreemd die afstand fchyn',
Onze eigen onderdaan, onze eigen Koning zyn. (gen;

'k Zeg meer: al zwichtte zy voor uw geducht vermo-
Al fcheen myn hoop in 't eind' gewettigd in haare oogen;
('t Zy my vergund dat ik die hoop nog acht gegrond,)

Zo dra zy Leonore u afëischt door myn' mond,
Moet Leonore aan haar door my zyn weêrgegeeven.

Gy wilde, ondanks my-zelv', ons in den echt doen leeven:
'k Heb, op uw' last, te lang naar dat verbond geftaan:

Voldoe haar' wensch Mynheer; of fpoor my niet meer
CHRISTIËRNUS. (aan.

Wees dan vernoegd: wel verr' van u meer aan te fpooren,
Begeere ik dat ge uw hoop zult met uw liefde fmooren.

'k Verzweeg u reeds te lang wat feest men heden viert.
Prins, 't is voor u niet, dat men de outers heeft verfiert.

FREDERIK.

Hoe! voor wien dan?

CHRISTIËRNUS.

Voor my.

FREDERIK.

Voor u?

Ja, 'k zal haar trouwen.
Maar wat verbaasdheid is 't, die we in uw oog beschouwen?

Wie, als ik u ontslaa, haar voor een' andren schik,
Wie kan hier waardiger uw plaats bekleên dan ik?

FREDERIK.

Heeft zy om myne min zo veel verdriets geleden?
Hy, die haar hart bezat, moest deeze plaats bekleeden:
En, zo hier iemand die vervullen kan met roem,
Behoort haar 't recht alléén dat zy hem zelf benoem'.
Hoe, Christiërnus! durst gy dus uw groot vermogen,
Myn' afgestaan rang, misbruiken voor myne oogen?
Zette ik, grootmoedig, u de gouden kroon op 't hoofd;
Heb ik my-zelfen van dien hoogen rang beroofd,
Om de eer der diadeeme op 't snoodst' te zien ontluisterd?
Om zelf te zuchten, daar men de onmagt schandlyk
kluistert?

Toen ik dat heiligst' pand gesteld had in uw magt,
Waande ik der Volken rust te zyn in stand gebragt:
Maar 'k heb hun straf bewerkt, en tevens myne schande.
De rampspoed volgt me in de eene en de andere offerhan-
'k Min Adelheide; ik weet dat zy my acht en eert: (de.
Ik overleef een' Prins, door haar ten echt begeerd:
't Word me alles gunstig om in 't eind' haar hart te winnen:
Ik, ik bedwing me; en gy, gy wilt dat ze u zal minnen?
Myn spyt groeit aan, nu gy myn weldaên dus vergeld.
Om haar, maar niet om u, deed ik myn hart geweld.
Maar Fredrik zal zyn hulp haar niet vergeefs belooven.
Ik zal haar redden, of gy zult my 't licht ontrooven.
'k Wil dat ge, my ten loon, aan haar haar vryheid laat,
Of dat ge u schuldig maakt aan de yslykste euveldaad.

CHRISTIËRNUS.

Vertoef! ik wil uw drift niet straffen, noch u vreezen.
Doch 'k heb myn reednen ook om sel misnoegd te weezen.

Trouw-

Trouwlooze! in plaats van hier dien hoogen toon te slaan,
Verklaar my naar wat oord ge in deezen nacht wilt gaan.
Myn Wacht!

F R E D E R I K.

Ik zie myn lot: maar echter 'k durf nog hoopen.
Myn ramp, ô Hemel! zal welhaast ter wraake u noopen.
Der gruwlen overmaat verstrekt me een blyk daarvan.
Verdedig Adelheide, en straf den Aartstiran!

C H R I S T I Ë R N U S.

Het onvermogen is meest vruchtbaar in gebeden.

D E R D E T O O N E E L.

C H R I S T I Ë R N U S, O T H O, R U D O L F, *Wachten.*

Beveel den Prins aan u: gaa, Otho! volg zyn schre-
Men zie wel toe dat hy niet koome uit zyn vertrek.

Otho vertrekt.

Rudolf, ik merk gy staat verbaasd van ons gesprek.
Maar kon ik dulden dat my de Onbedachte onteerde?

R U D O L F.

Vorst! gy hebt niets bestaan dan 'tgeene uw rust u leerde.
't Word alles my verdacht: 't moet all' uw' argwaan voên.
En, 't geen my 't harte ontroert, zal u verstommen doen.
Gustavus is niet dood.

C H R I S T I Ë R N U S.

Wat hoor ik!

R U D O L F.

Adelheide

Kan u berichten, Vorst, wat strik men u bereidde,
Waarvan de daader, of zyn helper, straks met haar....

C H R I S T I Ë R N U S.

Die fiere Vreemdling!

R U D O L F.

Ja: die bragt een logenmaar'.
Zyne onversaagdheid om 't bedrog een' glimp te geeven,

D 4

Heeft

Heeft eindlyk, onverhoeds, hem in 't bederf gedreven.

CHRISTIËRNUS.

Word dus der Vorsten trouw voor elk ten spot gesteld!
Met wat vermetelheid...! Is hy in ons geweld?

RUDOLF.

ô Ja; en 'k zie welhaast uw heil in top gerezen;
Want deeze Vreemdling schynt Gustavus-zelf te wee-

CHRISTIËRNUS.

(zen?

Wat zegt ge! Maar waarom is hy by u verdacht?

RUDOLF.

Om 't aangeboden goud aan Leonoraas Wacht.
Zyn heete drift om haar te strekken ten behoeder, (der:
Vertoonde d'angst eens Zoons voor zyn gevangen Moe-
En de onverleiddre Wacht, hem veinzend' by te staan,
Deed, zonder veel geruchts, hem straks in ketens slaan.
Ik kon, wel verr' van schrik, in zyne wezenstrekken
Een magtelooze woede, een trotsche spyt ontdekken.
Hy heelt ons zyn ontwerp, en weet van geen berouw:
Maar hoe hy meerder zwygt, hoe meer ik hem mis-
trouw.

Men zie naar middlen, om ons klaarder te overtuigen.
Indien 't uw vyand is, wien 't lot voor u doet buigen,
Dan is in dit paleis zyn aanhang klein van magt,
En op zyn wederkomst zo schielyk niet verdacht.
Men toets' hem echter, tot de waarheid zy gebleken;
Doch zonder schyn van vrees.

CHRISTIËRNUS.

Zal ik zyn Moeder spreeken?

RUDOLF.

Ik ben, niet verr' van hier, van haar vooruit gegaan,
Opdat ik u in 't kort dit toeval deed verstaan.

CHRISTIËRNUS.

Gelei den Booswicht hier, tot slechts op weinig schreden,
En kom, op de eerste leus, met hem my nader treden.
Zy moet hem zien. Zo hy haar zoon is, waarde Vrind,
Ontdekt natuur zich niet ten halve aan 't geen zy mint.

Men

Men zal de waarheid haast in 't opgetoogen wezen,
 In de eerste ontroering van een droeve Moeder leezen.
 Haar schrik-alleen maakt my Gustavus straks bekend.
 'k Wil dat men Cazimir ook kluistren doe in 't end'.
 Dit toeval opent my 't gezicht: hy slaat aan 't muiten.
 Hy, die met Fredrik my weerstreefde in myn besluiten,
 Heeft ook voor Leonore all' wat hy kon bestaan.
 Vlieg heen: volvoer myn' last: zy nadert herwaarts aan.

V I E R D E T O O N E E L.

CHRISTIËRNUS, LEONORA, *Wachten.*

CHRISTIËRNUS. (den.
 S choon gy uw' Rechter hoont, hy luistert nog naar re-
 Gy waart verschoonbaar in uwe eerste oploopheden.
 Ik-zelf heb alles mede als wettig aangezien.

Laat ons thans Vrinden zyn, en allen twist ontvlîen.
 Maar zo ge een recht gebruik van myne gunst wilt ma-
 ken,

Moet gy dien valschen tooi van ydle fierheid staaken,
 Die, daar ge uw' val bewerkt, u slechts met smaad bedekt,
 Dewyl een wufte moed ons steeds tot schande strekt.

Ja, de uwe zou gewis de Ryksprinses doen sneeven.
 Haar teedre vriendschap waagt reeds alles voor uw leven.

Uw beider lot is één: wees op uw heil bedacht.

Red tevens u en haar: het staat nog in uw magt.

Beloof my dat ge my by haar zult gunstig weezen.

Maak dat zy aan myn' wil zich onderwerp' nadeezen.

Vergoed dus, Leonore, uw eertyds stout bestaan.

'k Schenk u vergiffnis tot dien prys, en ben voldaan.

LEONORA. (ken.

Myn fierheid, Dwingland! zult gy nimmer zien bez we-

Voldoe aan de uwe vry met my van gunst te spreken.

De myne acht zich voldaan, als zy die stout versmaad.

Mogt ik u straffen naar de grootheid van myn' haat!

Vaar voort: de Ryksprinses braveert u, kent uw laagten.
 Voor my, 'k had reeds gehoopt van 't leed te zyn ontfloa-
 gen.

De toefel tot myn dood deed all' myn zorgen vliên:
 Waarom verkeert die in den fchrik van u te zien?
 Wat voorftel! wat verdrag! wat vergt gy ons, Verrader!
 Ik treur om 't derven van Gustavus en zyn' Vader;
 Zy om een' rykftroon, om een' Bruïgom, dien zy mint.
 Neen; 't moeten wreekers zyn waarmede ik my verbind;
 En uwe dood, Tiran! word dan het eerst' bezworen.

CHRISTIËRNUS.

Moet ik den zelfden trots, de zelfde taal steeds hooren!
 Waarom verwyt ge aan my, die nooit u heb misdaan,
 De flagen van 't geval? eens andrens fnoode beftaan?
 't Lot heeft met recht de zege aan myn geweer gegeven.
 Het deed haar' Vader en uw' Egaë ftrydend' fneeven.
 'k Verwon: 'k heb te onrecht niets ontweldigd aan deez'
 Staat. (baad.

Ja nooit heeft zich myn hand in 't bloed uws Zoons ge-
 Velde ik hem? hoe! moet ik, als andren zich te faamen
 Verbinden...?

LEONORA.

Laffe! zyt gy waard' dat we u befchaamen?
 Nooit baadde zich uw hand in 't bloed van mynen Zoon,
 Daar thans zyn Moordenaar u vraagen durft om 't loon!
 Daar gy dien wreeden door uw fchatten hebt beleezen!
 Hy, die een' moord betaalt, zou zelf geen Moorder
 weezen!

Wilt gy by Volken, die gy zult ten affchrik zyn,
 Uw fnoode onmenschlykheid vermommen, door dien
 fchyn?

Zult ge, op die wyze, u van een gruweldaad verfchoonen?
 Neen; zo ge u fchuldloos aan Gustavus dood wilt too-
 nen,

Dat dan de Booswicht ftraks een billyk loon geniet'.
 Bewys, als voor myn oog al 't bloed des Monsters
 vliet....

CHRSL.

CHRISTIËRNUS.

Welân; ik staa 't u toe; hy derv' terstond het leven.
 Gy zult haast zien of wy hier 't kwaad vergelding gee-
 Of ik zo schuldig voor't heelal ben, als gy meld. (ven;
 Rudolf! treê toe.

V Y F D E T O O N E E L.

CHRISTIËRNUS, LEONORA, GUSTAVUS,
geboeid; RUDOLF, Wachren.

CHRISTIËRNUS.

Zie hem in ketenen gekneld.

Moet ik om zulk een loon dat bits verwyf verdraagen?
 Houd gy my nog verdacht van 't slachten uwer Maa-
 gen? (toon'.

'k Wil dat zyn dood u straks myn vriendschap duidlyk
 Hy sterv'! 't is tyd.

tegen Rudolf,

Stoot toe!

LEONORA, *Rudolf wederhoudende.*

Hou stand!

CHRISTIËRNUS.

Ha! 't is uw Zoon!

GUSTAVUS.

ô Ja; ik ben het! ik verklaar my onbedwongen.
 't Gevaar van andren had tot veinzen my gedrongen:
 Maar nu 't my-zelfen raakt, nu spreek ik, tot myn' roem:
 En 'k vrees u veel te min, dan dat ik iets verbloem'.

LEONORA, *Gustavus ombelzende.*

ô Telg eens droeven echts! myn toevlucht! myn ver-
 trouwen! (wen!

In welk een' staat moet gy uw Moeder weêr aanschou-

GUSTAVUS.

Verdoof die tederheid in uw gevoelig hart,

Die

Die de eenige oorzaak is van onze ondraagbre smart.

De deernis heeft alléén ons in 't verderf gedreven.

In staat zynde u een' Zoon met roem weêróm te geeven,
Gedoopte ik in dit hof uw wreede boeijens niet. (ziet.

'k Dacht u van ramp te ontslaan, en sneuvel daar gy 't
Verberg, tot loon dier zorg, voor uw behoud gedraagen,
(Zo ooit de kinderpligt om eenig loon moog' vraagen,)
Verberg, of smoor voor my uw' doodelyken rouw.

Verwinnen wy ten minste ons-zelv' en 't lot, Mevrouw.

Ik, die myn' eigen ramp my naauwlyks aan kan trekken,

Zou ik myn Moeder wel ten voorbeeld durven strekken?

Wat derft ge? alleen een' Zoon, door u beschreid weléer.

Maar ik, die thans de dood in 't aangezicht braveer,

Wat yslyk wee moet ik verduuren, vóór myn sterven!

'k Zal, met het licht, myn' roem, myn' wraak, myn

Moeder derven;

De schier gewisfe vrucht eens arbeids, nooit gehoord;

Een' Rykstroon, een Prinses, wier deugd myn ziel be-

'k Laat alles.... Ach! aan wien? (koort;

LEONORA, *bezwymende.*

Myn krachten zyn bezweken.

GUSTAVUS.

Wat zie ik? Hemel! hoe! de smart belet u 't spreken!

Zy sterft! Stoot toe! verlos me, in 't doodlykst' oogenblik,

Van zo veel mengeling van afkeer, liefde en íchrik!

CHRISTIËRNUŠ.

't Is nu genoeg. Dat haar Sophia straks verzelle.

Rudolf, gelei haar: dat uw zorg haar ras herstelle.

Zy word, door Rudolf en een' der Wachten onder-
steund, naar binnen geleid.

Z E S D E T O O N E E L.

CHRISTIËRNUŠ, GUSTAVUS, *Wachten.*

CHRISTIËRNUŠ.

Gustavus, waan niet dat gy nog zult sterven; neen.

Gy

Gy moet vooraf my eerst het gantsch verraad ontleên :
 Of vrees , zo ge iets verbergt , de wreedste folteringên .
 Wat noopte u door bedrog in dit paleis te dringen ?
 Spreek , Snoode ! had uw drijf een zucht tot moordery ?
 Wat was uw doel ? uw hoop ? wie stond u heimlyk by ?

GUSTAVUS

Indien natuur zich straks in my had kunnen smooren ;
 Indien ik , weigrend ' naar de stem van 't bloed te hooren ,
 My vormen kon een hart , zo woest , zo laag als 'tuw ' ,
 Ik mydde een onderhoud , waarvoor ik billyk gruw .
 Ik wil my echter wel verneedren u te spreken ;
 Min uit gehoorzaamheid , dan om uw snoode treken
 U aan te toonen . Ja ; herinner u myn reên ;
 Gy vind 'er niets in , dan een weinig list alleen ,
 Waarby de waarheid , thans erkend aan all' haar trekken ,
 Voor elk , behalven u , op 't duidlykst' was te ontdekken ,
 Maar uw bloeddorstigheid verborg u deezen strik ,
 En heeft u in uw' waan veel meer gesterkt dan ik :
 Ook kwam me een waare moed te stade in myn ver-
 wachting .

Men moort geen' vyand , dien men aanziet met ver-
 achtig .

De hand , die u eerlang beroofd had van 't gebied ,
 Maakt zich den palmtak waard door moed , maar steelt
 dien niet .

Myn haat heeft nimmer iets lafhartigis ondernomen .
 Zo haast de Ryksprinse uw ketens waare ontkomen ,
 Had ik , aan 't hoofd myns Volks , de zege aan u betwist ,
 En 't zwaard had opentlyk ons krygsgeding beslist .
 Ziedaar myn wit . Het lot , gewoon met ons te speelen ,
 Bekroont de onbillykheid . Ik zwicht , nu 'tu wil streelen .
 Heersch ; triomfeer thans : maar geloof me , één oogenblik
 Is ligt uw heil van duur : dies triomfeer met schrik . (gen ,
 Zo hard een juk , als reeds Stokholm heeft moeten draa-
 Myn voorbeeld , al myn zorg spelt u de selste slagen .
 Uw ondergang staat vast , zelis in een' korten tyd .

Ver-

Verdelg me; en, nu gy nog myn leven meester zyt,
Beproof of my myn moed door 't foltren zal verlaaten:
Eén woord nog: Alle oprechte en deugdzaame Onder-
zaaten,

Die gy verdrukt hebt, staan my by in deeze elend'.
'k Verraad hen niet: gy hebt de zulken nooit gekend.

CHRISTIËRNUS.

Dat woord zal myne wraak op alle uw-Burgren laaden.
Gy wilt hen 't minst' verraên, doch hebt hen 't meest'
verraaden.

Een, die het all' verdenkt, viert zyne drift den toom.
'k Wil dat het Zweedfche bloed by gantsche beeken
stroom';

En 't uwe, op een schavot, daarvan 't bewys verftrekke.
Gaa, sterf! Gy, Wachten! dat men straks zyn straf
voltrekke.

Z E V E N D E T O O N E E L.

GUSTAVUS, CHRISTIËRNUS, ADELHEIDE,
Wachten.

Verduur deez' zwaaren slag: vaar eeuwig wel, Me-
Nooit dacht ik dat ik u in boeijens laten zou.

ADELHEIDE, *hem wederhoudende.*

Ach! waarom zoekt ge uw dood? wat kan uw trots
verrichten? (ten.

Zwicht, Prins! uw Moeder, ik, 't noopt alles u tot zwich-
Tegen Christiërnus, dien zy te voet valt.

Zult ge onverbiddlyk zyn, Mynheer? en wilt ge in
GUSTAVUS. (bloed..?

ô Spyt! De Ryksprinfes valt Stenoos Beul te voet!

CHRISTIËRNUS.

Gy hoord het zelf, Mevrouw! kunt gy zyn voorspraak
weezen?

ADEL-

ADELHEIDE.

Helaas! om alles wat u dierbaar was voordeezē,
Beklaag myn ongeluk, en hoor my gunstig aan.

CHRISTIËRNUS, *baar oprechtende.*

Gy weet tot welk een' prys uw beë word toegestaan.
Het staat aan u. Ik zal aan 't outer u verbeiden.

Daar is zyn vryspraak.

ADELHEIDE, *zacht tegen Christiërnus.*

Doe hem dan van hier geleiden.

CHRISTIËRNUS, *tegen de Wachten.*

Men breng hem, welbewaakt, daar ik u heb gemeld.
'k Wil dat, tot nader last, zyn straf blyve uitgesteld.
tegen Adelbeide.

Nu spreek.

GUSTAVUS, *tegen Adelbeide in 't been gaan.*

Neen, geen genade, óWreedel! laat my sterven,
En uwe oprechte trouw tot zelfs in 't graf verwerven.

A G T S T E T O O N E E L.

CHRISTIËRNUS, ADELHEIDE.

CHRISTIËRNUS.

Bedenk u wel, en weet, zo gy naar my niet hoort,
Dat gy, behalven hem, nog duizend andren moort;
Dat, zo de Zoon vergaat, de Moeder ook zal sneeven;
Ja dat Stokholm, aan 't vuur, aan 't zwaard ten prooij'
gegeeven,

In 't bloed zal smooren van zyn gantsche burglary.

Wik dan met ernst wien gy voldoen wilt, hem of my.

ADELHEIDE.

Wat ysfelyk besluit! wat buitenspoorigheden! (den?
Word uw gedachte toorn, Mynheer, dan nooit verbe-
Ach! welk een inzicht kan zo groot zyn van belang,
Dat gy deez' droeven echt verhaast met zulk een' dwang?
Zou 't om myn rechten zyn op deez' verwonnen Staaten?
Zo

Zo ik 'er nog bezit, ik wil ze u overlaaten:
 Fortuin schonk ze u deez' dag in vollen eigendom:
 Geniet ze in rust: eischte ik ze ooit van uw hand
 weêröm?

Heb ik die rechten, die alreeds, sints negen jaaren,
 Door 't woedend oorlogsrecht vertrapt, verbrooken waa-
 Eén oogenblik betreurd in myn gevangenis? (ren,
 Neen; alle staatzucht vlied, waar niets dan droefheid is.
 De naare beeldenis myns wreedgeschlachten Vaders;
 't Gevaar myns Minnaars, steeds besprongen door ver-
 raders;

Zyn' Medeminnaars drift, en de angst der slaverny
 Vervulden reeds te veel myn zinnen van naby.

Indien uw ziel nog is door argwaan ingenomen,
 Laat me in het aaklig oord, vanwaar ik ben gekomen,
 Myn dagen slyten in een' gantsch vergeeten staat;
 Of toon u minder streng, en kort myn' levensdraad;
 Maar dwing my niet dat ik myn glori ooit verduister',
 Door 't sneed verraaden van een' held, zo groot van
 luister, (bind,

Aan wien de heiligste eed myn hart op 't naauwst' ver-
 Ja, dien ik altoos als myn' Bruïgom heb bemind.

Kan Adelheide, ontrouw, meinëedig, immer denken..?
 CHRISTIËRNUS.

Men breek', men breek' dien knoop, waardoor ge uw'
 eed zoud krenken.

Gustaaf zal door zyn dood u van dien hoon ontslaan.
 'k Geef u den tyd niet meer om alles na te gaan.

Ook spant men reeds te saam'. Hy moet ten voorbeeld
 sneeven.

Besluit.

ADELHEIDE, *in groote verlegenheid.*

Mynheer...! Ik zal my tempelwaarts begeeven...

Staa Fredriks bede toe... Men zoek' hem overäl...!

Ik ben gereed te gaan, waar 't hem behaagen zal.

CHRISTIËRNUS.

Hoe! zou hy tot uw heil nog iets zich onderwinden?
Neen, vruchtloos vleid ge u by een' snooden hulp te vinden.

Hy, die myn mogendheid voorlang reeds ging te keer,
Hy-zelf heeft in dit hof noch recht, noch vryheid meer.
Wy zullen, buiten hem, dat huwlyk voor de altaaren
Voltrekken. Kom, Mevrouw.

ADELHEIDE.

Met wien moet ik dan paaren?

Wie is 't, Mynheer, dien gy my toeschikt tot myn' hoon?

CHRISTIËRNUS.

Het Noord' heeft geen Vorstin, en u, u voegt de kroon.
Kom, stel een perk, Mevrouw, aan alle uw wreede
plaagen.

Herneem de hooge plaats van uw doorluchte Maagen.
Red, deelende in myn' rang, terwyl myn liefde u blyk',
Gustavus, Leonore, en 't gantsche Koningryk.

Zo niet... Wat naar gerucht vervult van verre onze
ooren? (schoren?)

't Verdubbelt... Iemand komt... Wat lot is my be-

N E G E N D E T O O N E E L.

CHRISTIËRNUS, ADELHEIDE, OTHO, *Wachtens.*

OTHO.

Myn Vorst! dees omweg is nog open naar de Vloot.
Ach! vlucht! hier is geen keur dan 't vluchten of de dood.

De Prins en Leonore, in 't woest gedruis gegrepen,
Zyn door Rudolf gevoerd op één van uwe schepen.

Gy kunt in 't vluchten nog gebieden naar uw' lust.

'k Merk dat die wondre maare uw groote ziel ontrust:

Maar van uw wapens, Vorst! hebt gy thans niets te hoo-
pen. (open.)

Stokholm stelt voor een' vloed van volk zyn poorten

De ontrouwe Cazimir, wien niemand ergens vond,

E

Ver.

Vertoont zich aan de spits dier bende, op d'eigen stond
 Wanneer de ruime markt reeds kriet van muitelingen,
 Wier dolle woede wy met moeite nog bedwingen.
 Hun tal verbaast ons: en, opdat ik 't all' verhaal',
 Gustaaf, door hen verlost, zwaait zelf 't ontzagchlyk staal.
 Niets stoort hem; en welhaast...

CHRISTIËRNUS.

Ik gaa hem straks ontmoeten.

Hy zal my zien.

tegen Adelheide, die by by de band neemt.

Gy, beef! gy zult dit onheil boeten.
 Ik zweer dat, voor zyn oog, die vreugd u duur zal staan.

ADELHEIDE.

Hy leeve, en triomfeere! Ik sterf op 't hoogst' voldaan.

CHRISTIËRNUS, *zich beraadende.*

Zy kan voor my nog zyn, en ik bencem haar 't leven!...

tegen Otho.

(*ven.*

Gaa, vlucht methaar, myn Vriend! ik durf ze u overgeek
 Zal vluchten; 'k volg u: maar, steeds groot in tegen-
 spoed,

Wil ik, al vluchtende, elk doen fiddren voor myn' moed.

Einde des Vierden Bedryfs.

V Y F D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

ADELHEIDE, SOPHIA.

Nog zie ik 't daglicht weér: gy wilt dat ik zal leven.
Maar ben ik nog Slavin, of tot Vorstin verheven?
Spreek: maakt uw bystand my wanhoopende of verblyd?
Waart ge ooggetuige van deez' ysfelyken stryd.

SOPHIA. (gen,

Neen; 'k dwaalde alöm door 't hof, mistroostig en verle-
Toengy, verbleekt, verstyfd, half dood ter aard' gezegen,
Wierd aan myn zorg betrouwd door 's Overwinnaars
hand.

Mevrouw, was 't Prins Gustaaf, of aller Dwingeland?
Ik sloeg op hem geen acht in zo veele ongelukken.
Men kwam my Leonoor' verwoed uit de armen rukken.
Uw staat; een nieuwe kreet, waardoor myn angst ver-
meert;

All' de Overwinnaars, op dien kreet ten stryd gekeerd;
't Getal, de nasleep van zo veel gebeurtenissen,
Maakt dat ik van uw lot niets zekers kan beslissen.
Het dof en ver geluid van 't vreeslyk moordgeweer
Toont duidlyk dat de kans reeds neemt een' andren keer.
Maar ach, Mevrouw! 't geen ik het minste kan door-
gronden,

Is 't yslyk wee, waarin ik u straks heb gevonden.

ADELHEIDE.

'k Weet dat gy fiddren zult als myne tong u meld,
Sophië! aan wat gevaar men my heeft blootgesteld.
Myn Schaakers, in hun vlucht aan 't barre strand geko-
men, (men,

Waar thans het streng saizoen de vlakke stolt der stroo-
Ver-

Zyn' Medeminnaar reeds, vol angst, ten prooij' gelaaten :
 En, als ik overweege in welk een jammerpoel
 Ik nederstort, indien ik 's Dwinglands dritt ten doel . . .

SOPHIA. (ken,

Neen, neen: nu zo veel ramps geen magt had u te kren-
 Zal u de Hemel met een gaadloos heil beschenken.

Mevrouw, hoop alles. Als zyn gramschap eenmaal
 wykt,

Bespeurt men zelden dat zyn gunst ten halve blykt.

ADELHEIDE. (ven,

Helaas! schoon my de Zoon in 't eind' word weêrgege-

Wat kan ik hoopen, zo de Moeder thans moet siveeven?

Wat troost baart my de zege, in deez' benaauwden staat,

Zo Christiërnus vlucht, en 's Wreekers hand ontgaat?

De ontmenschte Dwingeland zal Leonora slachten;

Haar, die ik meerder dan myne Ouders-zelf moet ach-
 ten;

Haar, die, om my, voor dood noch kerker was vervaard,

En in wier afzyn niets my streelen kan op aard'.

Zou ik, als ze elks gejuich moet met haar bloed betalen,

Haar overleven? . . . Welk een stilte in all' de zaalen!

De stryd is reeds beslist . . . Ik hoor geen krygsgerucht . . .

Ik sidder. Iemand komt.

T W E E D E T O O N E E L.

ADELHEIDE, SOPHIA, CAZIMIR, *die
 op 't zien van Adelbeide te rug wil keeren.*

ADELHEIDE.

Hoe, Cazimir! gy vlucht!
 Is onze elende in top? Zyt gy beschroomd te nadren?

CAZIMIR, *ontroerd.*

Mevrouw, gy stygt ten troon van uw doorluchte Vaden,

ADELHEIDE.

Maar moet myn ziel aldaar betreuren, 't geen ze ontbeert?
Gustavus? Leonoor'?

CAZIMIR.

De Vorst is overheard.

ADELHEIDE.

En reeds gewroken?

CAZIMIR.

Neen: maar ach! hy kan zich wreken.

ADELHEIDE.

Gy deed dan niets!

CAZIMIR.

Zo ras die snoode ons was ontweken,
Die ons op 't golvend zout braveerde, by den wal,
Was Prins Gustaaf vol drift, en zocht u overal.
Maar door ontzinden, die een' aanval stout beginnen,
Terwyl we elk oogenblik nog stryden en verwinnen,
Word hy, van stap tot stap, in zyne vaart gestuit.
„Myn Halsvriend, (zegt hy,) dien my elders: streef
vooruit. (ten.
„Ik zal deez' wuften hoop welhaast vanhier doen vluch-
„Gaa, red myn Moeder, die in ketens thans moet zuchten:
„Verjaag haar bange vrees: verlos haar uit het Slot,
„En geef haar nieuwen moed, door 't melden van myn
lot”. (naderd
„k Verlaat hem; 'k vlieg daar heen: maar vind een kiel ge-
Aan d'oever der rivier, waar thans veel Volks vergadert.
ô Deerniswaard' tafreel, daar strafflooze overmoed
Op de onbevleete deugd al te onmeêdogend woed!
„k Zie Leonore op 't dek, geboeid, de dood verwachten.
„k Verneem den Dwingland, die, op 't punt van haar
te slachten,
Met de eene hand alreeds haar nederrukt, en, ach!
Met de andre 't wreede staal omhoog heft tot den slag.
Op zulk een naar vertoog, waarvan elks hart moet yzen,
Doet straks het smeekend Volkeen' kreet ten hemel ry-
zen. Men

Men schort den slag één uur; en my word onderwyl
Dees brief behandigd door een' afgeschoten pyl.

ADELHEIDE, *den brief aanneemende.*

Helaas! ik merk te wel wat keur ons word gelaaten!

D E R D E T O O N E E L.

GUSTAVUS, ADELHEIDE, CAZIMIR, SOPHIA,
Wachten, Gevolg van Soldaaten.

GUSTAVUS, *tegen zyn Gevolg, terwyl Adelheide
den brief leest.*

Men staak' den verdren moord: laat af: vertrekt,
Soldaaten!

't Verächtelykste bloed, nu dierbaar van waardy,
Erlang' terstond een blyk van myne heerschappy.
tegen de Prinses, die zich ontroerd toont.

o Wondre goedheid, door den Hemel my geschonken!
Hoe moet dit myne ziel in dankbaarheid ontvonken!
Mevrouw, gy leeft nog? en Sophias onderstand
Bekroont myn' hoogsten wensch, tot heil van 't Va-
derland! (ven.

Gy leeft! dat groot geluk heeft all' myn' angst verdre-
In welk een' naaren staat moest ik u 't laatst' begeeven!
Hoe hagehlyk stond uw rust in dien verwarden stryd,
Eer u myn arm van 't juk des Dwinglands heeft bevryd!

ADELHEIDE.

Helaas!

GUSTAVUS.

Ik had uw wraak ligt beter nagekomen,
En tevens, met de kroon, dien snooden 't licht benomen,
Zo niet eene eedler drift, in dat afgrysslyk uur,
My beurtings zorgen deed voor liefde, en voor natuur.
Gy, en myn Moeder, hebt zyn vlucht hem doen gelukken.
Uw beider lyfsgevaar wist hem myn wraak te ontruk-
Beroofd van beiden, waar' de zege my niets waard'. (ken.
Ik zie u: ik herleef: myn vrees is gantsch bedaard.

Niets, niets ontbreekt 'er thans aan 't heil van uw' Be-
hoeder,

Dan dat hy des ook juiche in de armen van zyn Moeder.

Laat ons haar zien. Wat vreugd, na zo veel tegenspoed! ..

Maar hoe! wat wil dit zyn? elk stort een' traanenvloed!

Spreek gy, Sophia! gy, hebt ge eenig leed vernomen?

Gy, Cazimir? .. elk zwygt! .. Ach! zeis reeds omgeko-

ADELHEIDE.

(men!

Neen, Leonora leeft.

GUSTAVUS.

En gy, gy-allen schreit!

ADELHEIDE, *bem den brief overgeevende.*

Zie welk een offerhande u thans word opgeleid.

GUSTAVUS *leest.*

Stil myne woede; of wacht een' moord, die u doe beeven.

Gustaaf! ik geef u slechts één uur tot uw beraad.

Denk wat uw pligt u leert, wat u te duchten staat.

Hergeef my Adelheide, of zie uw Moeder sneeven.

Hoe! was ze in 's Dwinglands magt, toen hy van hier
moest vliën?

CAZIMIR.

Van 't hoogst' van dit paleis, Mynheer, kunt gy haar zien.

Men heeft reeds voor ons oog haar 't staal gezet op 't harte.

ADELHEIDE.

Ik wacht den zelfden slag in deeze ondraagbre smarte!

GUSTAVUS.

Voor wien, ó Hemel! zyt gy dan ter hulp gereed?

Myn deernis baart deez' dag my tweemaal 't doodlykft'

ADELHEIDE.

(leed.

Prins Fredrik was alléén myn troost in all' myn plaagen.

'k Weet dat die heldenziel het uitterst' nog zou waagen;

Ja 'k werp my zonder schroom, thans aan zyn voeten

neer,

Zo niet een ander ook zyn hand my bood, Mynheer.

GUS-

GUSTAVUS.

Een ander ? hoe ! raakt deez' verwissling iemand nader ?

ADELHEIDE.

o Ja.

GUSTAVUS.

Wien dan ?

ADELHEIDE.

Den Vorst.

GUSTAVUS.

Den Moorder van uw' Vader ?

ADELHEIDE. (staan

Hem-zelv', en 'k heb niet eêr dat deerlyk nieuws ver-
Dan toen gy stond gereed naar 't moordschavot te gaan.

GUSTAVUS.

Mevrouw, dan zyt gy 't niet, die wy hem leevren moeten.

Ik-zelf, ik moet zyn' toorn verzoenen; voor u boeten.

tegen Cazimir. (Vriend!Bied hem dien voorslag aan: gaa, spreek hem, waarde
Zeg dat myn Moeder nooit zyn gramschap heeft ver-
diend.

Hy ruile, in haare plaats, een' haatlyk' Medeminnaar...

CAZIMIR.

Ik hem beweegen tot de dood van zyn' Verwinnaar!

Neen, Prins; weet dat die last uw magt te boven sreeft.

'k Moet u ontvluchten, eer gy meer bevelen geeft.

VIERDE TOONEEL.

GUSTAVUS, ADELHEIDE, SOPHIA, *Wachten.***M** GUSTAVUS, *vertrekken willende.*Myn Moeder, 'k merk het, moet van my haar hulp
verwachten.ADELHEIDE, *bem wederhoudende.*

Ach, Prins! waar gaat gy heen ?

GUSTAVUS.

Ik zal myn' pligt betrachten.

E 5

ADEL.

ADELHEIDE.

Ontzinde! stelt uw pligt in 't sterven u de wet,
 En zonder dat ge my, of uwe Moeder red?
 Verbeeld ge u dat zy u zal willen overleeven?
 Dat uwe Bruid ooit schroomt alom u na te streeven?
 Dat ze elders dan by u zich vry acht voor 't geweld?
 En dat gy, sneuwend', haar in 's Vyands magt niet stelt?
 Hoe zal 't met my vergaan, zo wy uw hulp ontbeeren?
 Wie zal, na uwe dood, & Wreedart! my verweeren?
 Hoe worde ik van de woede eens Dwingelands bevryd,
 Wiens haatelyk ontwerp u reeds het hart doorsnyd?
 Zo gy, na zulk een sehets, verhard en onbewogen,
 Den dwang die my geschied, al stervend', kunt gedoogen,
 Spaar dan uw Vaderland: besef den jammerstaat,
 Dien 't weêr te duchten heeft, indien gy 't leven laat.
 Wat werkte uw moed dan uit, dan ramp op ramp te hoo-
 pen? (pen,
 Zal 't onbetoomd geweid dan niet 's Lands vesten sloo-
 En, met de wraak gepaard, vergieten 't weinig bloed,
 't Geen thans nog in 't gevaar gelukkig is behoed?
 & Zwakke Toeverlaat! Meêdogenlooze Minnaar!
 Onnoodige Offerhand'! strafwaardige Overwinnaar!
 Gaa; volg uw blinde drift! verlies, in al dien nood,
 Uw Bruid, uw Land, uw zege, en 't oogmerk van uw
 GUSTAVUS. (dood!
 Men moog' my vry gelyk een zwakke toevlucht doe-
 men; (men;
 Een vruchtloos offer, een' strafwaard' Verwinnaar noe-
 Een' Minnaar, willens blind voor 't nadrend naberouw;
 Nooit word ik echter een ontaarde Zoon, Mevrouw.
 Een felle wroeging zou my eeuwig 't harte prangen,
 Zo ik myn leven haar, van wie ik 't heb ontfangen,
 Door schandlyk pligtverzuim niet aanbod, en een' slag
 Verhoedde, dien ik reeds met angst en schrik voorzag;
 Die thans op 't wreedst', om my, myn Moeder dreigt
 te treffen;

Waar-

Waarvan uw vriendschap haar, waar 't mooglyk, zou
ontheffen;

En die, nu zulk een keur elks hart verbaasd doet staan,
Twee Volken, vol verlangst, op my het oog doet slaan.
't Recht, de eer, 't wil alles dat ik my ten offer geeve.
Draag zorg, Mevrouw, dat my myn Moeder overleeve.
Droog haare tranen af, in deez' benaauwden staat,
Blyf, blyf elkander steeds ten troost en toeverlaat. (ren.
In 't eind' Stokholm of ik moete u geen' angst meer baa-
'k Laat u in 't midden van een volk, van legerschaaren,
Wier magt u, door myn zege, een' sterken wal ver-
strekt...

Ik voel dat uwe smart myn ziel tot deernis wekt.
De min doet me al het zoer van 't leven klaar bevroeden:
Maar 'k zal myn Moeder, 'k zal myn Vaderland be-
hoeden.

Ik plaats u op den troon, schoon gy myn byzyn derft.
Uw Minnaar sterft vernoegd, als hy zo roemryk sterft.
'k Word reeds beschuldigd van een eerloos achterblyven.
Men zal het offer 't slaal door 't siddrend harte dryven.
Elk tydftip, 't geen de min my hier vertoeven doet,
Baart haar de dood ligt, die ik 't leven danken moet.
Vaarwel!

Tegen Sophia.

Weêrhou haar!

ADELHEIDE, *hem wederhoudende.*

Neen; nooit zult ge uw' wensch bekomen.

GUSTAVUS. (men?

ô Hemel! wilt ge dan myn Moeders bloed doen stroom?

ADELHEIDE.

Neen; 'k wil, van u verzeld....

G U S T A V U S,
V Y F D E T O O N E E L.

LEONORA, FREDERIK, GUSTAVUS,
ADELHEIDE, SOPHIA, *Wachten.*

LEONORA.

V ertoef! Regeer, myn Zoon!
De zege is ons in 't eind', na zo veel ramp en hoon.

ADELHEIDE.

Ach! hoe veel traanen had uw redding ons doen plengen!

GUSTAVUS.

o Vreugd! wat wonder heeft u't leven doen verlengen,
Daar uw bederf, Mevrouw, reeds onvermydlyk scheen?

LEONORA.

Erken den Held, wiens arm myn Beulen heeft bestreên,
Gy ziet in Fredrik myn' Beschermmer, myn' Behoeder.

GUSTAVUS.

Myn Medeminnaar red het leven van myn Moeder!
o Nooitgehoord bewys van edelmoedigheid!

FREDERIK.

Ja, Prins! duld dat myn zorg, die aller heil bereid,
U-zelv' dat waardig pand te rug brenge in deez' muuren.
Ik, die nog kortst den hoon eens Wreedtaarts moest ver-
duuren,

Was in het Deensche Ryk tot Koning reeds verklaard;
En ligt had die Tiran my mede niet gespaard,
Zo niet de Vloot deez' dag die tyding had vernomen,
En 't Scheepsvolk in den nood my waar te hulp gekomen.
'k Heb, onverwacht verlost, hersteld in al myn recht,
Myn vryheid aanstonds tot een weldaad aangelegd;
En doe een' snooden, die ons-allen dorst belaagen,
Tot strafzyns wanbedryfs, uw Moeders ketens draagen.
Zy-zelve melde u hoe die stryd is toegegaan.

Gus-

GUSTAVUS.

Ik staa verbaasd, Mynheer, van zulk een grootsch bestaan.
Kan ik die weldaad met myn leven wel vergoeden?

Mevrouw, hoe was 't den Prins nog mooglyk u te hoe-

LEONORA.

(den?

Ach! of dit vreemd geval elk' Vorst een' afschrik gaf,
Die op de onmenschykheid het recht vest van zyn' staf!
De Dwingland, alle hoop verbannende uit zyn zinnen,
Of mooglyk meer genoopt tot wreeken dan tot minnen,

Verhaast door wenk en stem het Scheepsvolk, en vertrekt.
Nu wachtte ik dat de zee wierd van myn bloed bevekt;

Maar onverhoeds doet hem een vreeslyk oproer beeven.
De Hoofden van de Vloot, door Fredrik aangedreven,

Beklimmen onze kiel met uitgetoogen zwaard,

En rukken op het dek, daar 't woeden niemand spaart.
Rudolf, te vast verknocht aan 's Dwingelands vermogen,

Bezwykt, en sterft met roem voor Christiërnus ooggen.

'k Lag aan zyn voeten nog in onmagt, als terstond
De nieuwe Vorst my ziet, my opheft van den grond,

En zelf myn ketens breekt, die hem het hart ontroeren.

„Ten teeken, (zegt hy,) dat ik hier 't gebied mag voeren,

„Geef ik u weër, Mevrouw, aan uw' doorluchten Zoon.

„'k Wil dat myn deugd zich thans in 't helderst' dag-

licht toon'.

„Ik had zyn Bruid beloofd voor uw belang te waaken.

„Kom nu, als 't eerste pand der vrede, elks heil volmaaken”.

Dus spreekt de heusche Prins, en leid my naar het hof;

Terwyl de gantsche Stad reeds uitweid in zyn' lof.

ADELHEIDE, tegen Frederik.

Mynheer, uw helden'aart verdient een billyke achting;
Maar ach! gy weet myn keur. Wat is toch uw ver-

wachting?

Zie hier myn' Bruidegom. Gustavus heeft myn trouw-

Wat eischt ge?

Uw vriendschap: ja, die zy myn loon, Mevrouw.
Hoe! waant gy dat ik ooit door dwang iets poog te winnen?

Dat ik een hart begeer, 't welk my niet kan beminnen?
Dat ik een' Held, die zo veel ramps heeft doorgestreeën,
De vrucht van al zyn vlyt betwisten zou? Ô Neen!
't Is waar, myn liefde kan bezwaarlyk u verlaten:
Maar 'k zal my, tot myn rust, verwydren van deez'
Staaten.

Ligt zullen 't Deensche Ryk, uw afzyn, en de tyd
De smart vermindren doen, die myne ziel beltyd.

Z E S D E T O O N E E L.

LEONORA, F R E D E R I K, G U S T A V U S,
A D E L H E I D E, S O P H I A, C A Z I M I R,
Wachten.

C A Z I M I R.
Mynheer, de blydschap heeft elks hart weêr inge-
nomen,
En Christiërnus is gebocid in 't hof gekomen:
Ik heb den Wreedtaart in de naaste zaal gebragt.
Hy zou door 't woedend Volk op 't strand reeds zyn
geslacht;
Maar 'k wilde, volgens 't recht, aan u 't vermaak ver-
schaffen
Om naar de grootheid van zyn gruwlen hem te straffen.
Hy, die nog deezen dag uw wis bederf besloot,
Hoore uit uw' mond thans zelf het vonnis van zyn dood.
G U S T A V U S.

Wat hoore ik! wuft Fortuin! wy zien u dan genegen
Om ééns uw gunsten in de schaal van 't recht te weegen!
Doch schoon ik meester ben, en billyk een' Tiran,
De

De schande en schrik van 't Noord', ter vierschaar daa-
gen kan,

Daar dit ontheiligd hof, dit marmer, deeze muuren
Getuigen welk een' hoon ons Stamhuis moest verduuren;
Schoon ik verwezen waar' te sneuvlen op 't schavot;
Myn Bruid gedreigd wierd met nog ysfelyker lot;
Schoon Stenoos heldenschim, en myn geslachte Vader;
Schoon me alles aanspoort tot de straf van dien Verrader,
En zyn verächtlyk bloed ons strekken moest ten zoen;
'k Zal op eene andre wyz' myn' haat en wraak vol-
doen.

Hy overleev' 't verlies eens goeds, 't welk zyn Meê-
minnaar

In 't eind' zyn wreede vuist ontweldigt, als verwin-
naar: (spyt:

Hy worde alôm ontrust door schrik en schaamte en
'k Verbie zelfs dat hem ooit zyn vryheid zy benyd:

Dat hy, van elk gevloekt, alôm als balling zwerve,
En, enkel vry in schyn, steeds duizend dooden sterve,
Gelyk een Booswicht, die, uit 's Rechters hand geraakt,
Het gantsche waereldrond zich tot een' afgrond maakt.

Gy, Cazimir, draag zorg dat hy vanhier vertrekke,
En zulk een snood gedrocht dit oord niet meer be-
vleкке:

Een schip vervoer' hem naar een vérgelegen strand.

Tegen Frederik.

Grootmoedig Prins! Gaa heen: beheersch uw Va-
derland!

Laat u in 't Deensche Ryk als wettig Koning kroonen!

'k Zal u niet vergen thans een echtfeest by te wonen,

't Welk uw verwonnen min zou strekken tot verdriet.

Dat u des Hemels gunst verzelle in 't nieuw gebied!

Gedoog dat wy voortaan als Bondgenooten leeven,

Terwyl myn dankbaar hart u blyk van trouw wil

geeven!

Ik zal u naar uw Vloot geleiden, op de reê.

Te.

1375 742

G U S T A V U S,

Tegen Adelbeide.

En wy, Mevrouw, laat ons, ontslaagen van al 't wee,
Op morgen, voor 't altaar, 't welk ons ten roem zal
branden,

De ketens wisflen voor de zachte huwlyksbanden;
En, nu we een zon van heil in Zweeden op zien gaan,
De schaê herstellen, die Stokholm heeft uitgestaan.

E I N D E.

